

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

นันทพร ชุ่มทวี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2567

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

นันทพร ชุ่มทวี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติการค้นคว้าอิสระ เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี เสนอโดย
นางนันทพร ชุ่มทวี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา

.....คณะบดีคณะครุศาสตร์

(อาจารย์ ดร.ภัสยกร เลาสวัสดิกุล)

วันที่ 9 เดือน กันยายน พ.ศ. 2568

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสรร์ ภาชนะวรรณ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ธัญนันท์ ทองบุญตา)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.ธัญนันท์ ทองบุญตา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์
ชื่อนักศึกษา	นันทพร ชุ่มทวี
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 147 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยห่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีแอลเอสดีของฟิชเชอร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นผู้นำและด้านความรู้ความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมุ่งศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยความอนุเคราะห์ ความกรุณา ความใส่ใจ และความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.ธัญนันท์ ทองบุญตา อาจารย์ที่ปรึกษาหลักการค้นคว้าอิสระ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำ และข้อคิดต่างๆ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัยอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ ดร.ภัสยกร เลาสวัสดิกุล อาจารย์ ดร.สรรัชช ชูชีพ ดร.ประเวศ หังจันทร์แดง ดร.พรธนาภา ปามุทา และ ดร.วสัน ปูนผล ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณคณะกรรมการ สอบเค้าโครงการค้นคว้าอิสระทุกท่าน

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ ประธานสอบ ป้องกันการค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชูชาติ พยอม กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การสอบป้องกันการค้นคว้าอิสระที่ได้ให้คำแนะนำ เพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไขให้การค้นคว้าอิสระ ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการค้นคว้าอิสระจนสำเร็จสมบูรณ์ และผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา สังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ แก่ผู้วิจัยและให้ความร่วมมือในส่วนของข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้ง ขอขอบพระคุณเจ้าของตำรา เอกสาร งานวิจัยทุกเล่มที่ได้นำมาอ้างอิง

ขอขอบพระคุณครอบครัวที่สนับสนุนให้การดำเนินชีวิตมีความเจริญก้าวหน้า คอยช่วยเหลือ สนับสนุนให้กำลังใจ อยู่เคียงข้างเสมอมา และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิต

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ ผู้มีพระคุณ ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ จนการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ และ ขอมอบให้แก่ผู้สนใจการศึกษาทั้งมวล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการศึกษาในอนาคตต่อไป

นางนันทพร ชุ่มทวี

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา.....	9
ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา.....	9
ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา.....	10
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา.....	12
ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา.....	15
ความหมายของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา.....	15
ความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา.....	17
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา.....	19
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	
5 ด้าน.....	24
ด้านคุณธรรม จริยธรรม.....	27
ด้านบุคลิกภาพ.....	29
ด้านมนุษยสัมพันธ์.....	32
ด้านความเป็นผู้นำ.....	34
ด้านความรู้ความสามารถ.....	36
สภาพบริบททั่วไปของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.....	38

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
งานวิจัยในประเทศ.....	42
งานวิจัยต่างประเทศ.....	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	50
การหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายข้อมูล.....	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	69
สมมติฐานของการวิจัย.....	69
วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
สรุปผล.....	70
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	82

	หน้า
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	94
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	100
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือ.....	102
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้ (try out) เครื่องมือ ในการวิจัย.....	108
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย.....	111
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	117

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตาราง 1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี.....	49
ตาราง 2	จำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
ตาราง 3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ในภาพรวม.....	58
ตาราง 4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านคุณธรรม จริยธรรม.....	59
ตาราง 5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านบุคลิกภาพ.....	60
ตาราง 6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านมนุษยสัมพันธ์.....	61
ตาราง 7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความเป็นผู้นำ.....	62
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความรู้ความสามารถ.....	63
ตาราง 9	ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ.....	64
ตาราง 10	ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา...	65

ตาราง 11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	66
ตาราง 12	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความเป็นผู้นำ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	67
ตาราง 13	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความรู้ความสามารถ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	67
ตาราง 14	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	68

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทย ไว้ว่า ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีเป้าหมายให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถรู้เท่าทันโลกในยุคดิจิทัล มีทักษะในศตวรรษที่ 21 และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (ราชกิจจานุเบกษา, 2561, หน้า 7) การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่างๆ ทั่วโลก จึงให้ความสำคัญ และทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทัน การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 1) การศึกษาจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุดของประเทศ ซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้ง การพัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษาด้วย (ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, 2560, หน้า 3)

การพัฒนาประเทศจะดำเนินการไปด้วยดีและต่อเนื่องทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของนานาชาติ การพัฒนาจึงมีบทบาทและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานของสถานศึกษาทั้งหมด ดังนั้นการบริหารจัดการที่ดีย่อมทำให้เป้าหมายของการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ การบริหารองค์กรที่มีผู้บริหาร ที่มีความรู้ความสามารถจะทำให้องค์กรก้าวหน้า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะชี้วัดความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กร ในการปฏิรูประบบการศึกษาไทยเป็นกุญแจสำคัญในการเปิดมิติใหม่ของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งการบริหารจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับคณะครูและชุมชนมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะผู้บริหารต้องเผชิญกับการต่อต้านของบุคลากรทางการศึกษาไม่มากนักน้อย ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องระลึกไว้เสมอ คือ การใช้ความอดทนในการแก้ปัญหา และสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นใน

การทำงาน (ชัยเสถียร พรหมศรี, 2550, หน้า 41-48) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารงานควรจะตระหนักถึงการมีคุณลักษณะที่ดี มีความเหมาะสม ความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความสามารถในการครองตน ครองคน และครองงาน รวมทั้งมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาตน พัฒนาคน และพัฒนางานด้วย หากการบริหารงานจะได้รับความร่วมมือจากคณะครูและบุคลากรต่างๆ ทุกคน ทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาด้านต่างๆ ประสบความสำเร็จได้โดยง่าย แต่ถ้าผู้บริหารขาดคุณลักษณะที่เหมาะสมแล้วอาจทำลายขวัญและกำลังใจของบุคลากรในหน่วยงาน ทำให้หน่วยงานประสบความล้มเหลวได้

การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยผู้บริหารยุคใหม่ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่เข้มแข็ง เป็นนักบริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และสามารถบูรณาการศักยภาพของบุคลากรให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กร (ภารดี อนันต์นาวิ, 2557, หน้า 268) ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา โดยความสำเร็จหรือความล้มเหลวของระบบการศึกษาขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหารเป็นสำคัญ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559, หน้า 303) ดังนั้น ในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารต้องมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารการศึกษา รวมถึงสามารถบริหารการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดยุทธศาสตร์และนำไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของโลกยุคใหม่ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษต้องมีคุณลักษณะเด่นที่สำคัญ ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งมุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล ความสามารถด้านการบริหารจัดการที่ส่งเสริมระบบบริหารแบบมีส่วนร่วมและยืดหยุ่นตามบริบทของโรงเรียน และจิตวิญญาณของนักการศึกษาที่มีความเมตตา เข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน และมุ่งมั่นสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้ที่มีภาพลักษณ์และบทบาททางสังคมเป็นอย่างยิ่ง การบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ได้แก่ ท่าทางท่วงท่าที่ทะมัดทะแมง การแสดงกริยามารยาทได้อย่างเหมาะสม พูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพ รู้จักการวางตัวและการแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศ มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่างๆ มีความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับทุกคนได้ ควบคุมอารมณ์เก่ง คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คือ มีความรู้ความสามารถ รู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ รู้และเข้าใจกฎหมาย รู้ระเบียบข้อปฏิบัติต่างๆ คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม คือ มีความคิดดี ประพฤติดี ปฏิบัติดี สามารถปฏิบัติตามแนวทางเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์และคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร คือ มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้แผนงานเป็นเครื่องมือในการบริหารสนับสนุนให้บุคลากรเกิด

ความมุ่งมั่นในการพัฒนางาน มีการประสานความร่วมมือกับฝ่ายเพื่อพัฒนาสถานศึกษาและมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ (วันชัย สุตรีศาสตร์, 2554, หน้า 95-108)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการศึกษา เพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส โดยมีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษเพื่อเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาสที่อยู่ในความดูแลทั้งหมด 183 แห่ง ทั่วประเทศ ประกอบด้วย โรงเรียนเฉพาะความพิการศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพเด็กพิการและโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์โรงเรียนเฉพาะความพิการ ประเภทความบกพร่องทางสติปัญญา จัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่มีนักเรียนอยู่ประจำ มีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ออทิสติก และพิการซ้อนเป็นส่วนใหญ่ จัดการศึกษาในทุกระดับตั้งแต่ชั้นเรียนเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีทั้งการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ มีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะ ประเภทความพิการที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละกลุ่มมีการจัดการศึกษาในรูปแบบโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญ รวมทั้งมีสื่อเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ให้บริการที่เพียงพอและมีคุณภาพ (การศึกษาพิเศษ, 2560, หน้า 7) สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายและกลยุทธ์ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินการ ตามแผนการติดตาม ตรวจสอบประเมินผล ตลอดจนการนำผลมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเพิ่มขึ้น เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ภายใต้กลยุทธ์ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ข้อที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาและกลยุทธ์ข้อที่ 6 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากร (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2566, หน้า 3-4)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาช่วยให้ผู้บริหารได้นำไปพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มความสามารถตามศักยภาพและพัฒนาหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล บรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และเป็นแนวทางการปฏิบัติตน การปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามภารกิจ และอำนาจหน้าที่ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

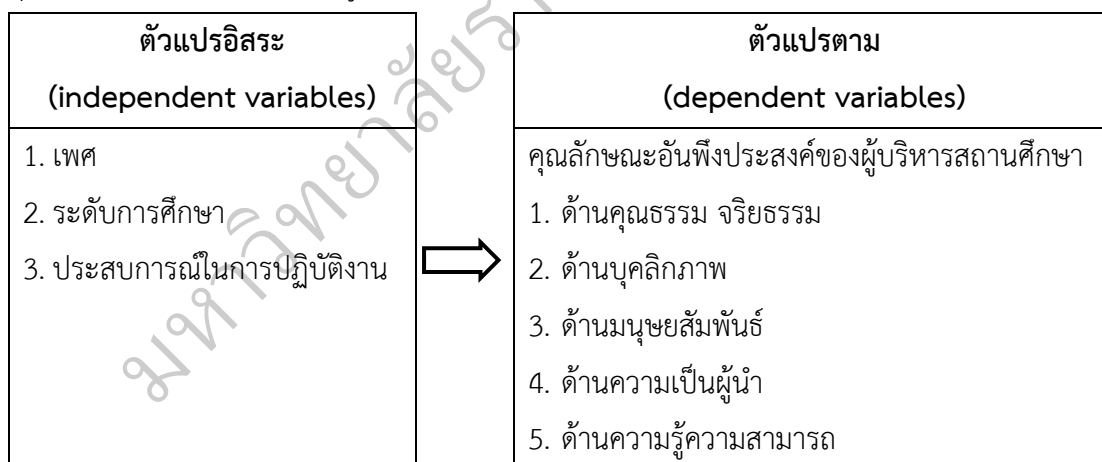
1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ซึ่งผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของสตอกดิลล์ (Stogdill, 1974, pp.35-71)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 38 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 276 คน รวมทั้งสิ้น 314 คน (ระบบสารสนเทศทางการศึกษาและการศึกษาสงเคราะห์, 25 ตุลาคม 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เปิดตารางของเครซีและมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้ความคลาดเคลื่อน .05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 173 คน แต่เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อยกว่าครู ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 15 : 85 โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 15 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้จำนวน 26 คน และครู ร้อยละ 85 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้จำนวน 147 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 ระดับการศึกษา

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.3 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- 1) น้อยกว่า 5 ปี
- 2) 5 - 10 ปี
- 3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

2.2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

2.2.2 ด้านบุคลิกภาพ

2.2.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์

2.2.4 ด้านความเป็นผู้นำ

2.2.5 ด้านความรู้ความสามารถ

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ตามกรอบแนวคิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของสตอกดิลล์ (Stogdill, 1974, pp.35-71)

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย ในช่วงระยะเวลาปีการศึกษา 2567

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ระดับนโยบาย ได้แก่ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษสามารถนำข้อมูลสารสนเทศนี้ ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงาน พร้อมทั้งจัดให้มีการบริหารสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อผู้เรียน

2. ระดับปฏิบัติ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี ได้ใช้ในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร ให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับนโยบายของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อีกทั้งยังใช้เป็น แนวทางในการพิจารณาคัดเลือกหรือสรรหาผู้บริหารสถานศึกษาเข้าสู่ตำแหน่งสถานศึกษา ในอนาคต

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณลักษณะ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลโดยรวมที่มีความโดดเด่นและมีปัจจัยพื้นฐานของตัวบุคคลแตกต่างกัน ประกอบด้วย บุคลิกภาพ อารมณ์ ความรู้สึก จิตใจ ความต้องการ แรงขับและอื่นๆ อีกเป็นสิ่งที่บ่งบอกตัวตนที่อาจจะถาวรที่แสดงออกมาให้เห็นได้ในแต่ละสถานการณ์ หรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นลักษณะดีหรือลักษณะประจำตัวที่ดีของบุคคล

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ความสามารถและพฤติกรรมที่แสดงออกที่บ่งชี้ถึงความเป็นคนดี มีศักยภาพโดยได้รับการยอมรับจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออก ในลักษณะต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีที่สามารถสังเกตได้ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้อื่น ปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสม ปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรม โดยนำหลักการ บริหาร หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพที่มาใช้ ในการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่อง ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ให้ความเคารพศรัทธา ในเกียรติของตนและผู้อื่น มีความเป็นผู้นำกล้าหาญในเชิงคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลง มีสัมมาคารวะ รู้จักบุคคลในชุมชน เปิดโอกาสให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถาน ศึกษาและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

2. ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมโดยรวมทั้งด้านกาย วาจา และใจของผู้บริหาร สถานศึกษา ได้แก่ การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมตามโอกาส มีกริยาท่าทางที่ดีเหมาะสม

มีอารมณ์มั่นคง มีเหตุผล สุภาพ ร่าเริง แจ่มใส มีสุขภาพดี โอบอ้อมเอื้ออารีต่อผู้อื่น กระตือรือร้น และมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การเสริมสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล กลุ่มองค์กร เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เช่น ผู้ที่มีบุคลิกภาพเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ยิ้มแย้มแจ่มใส อยู่เสมอ รับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ร่วมงานอย่างใจเย็น ใส่ใจในเรื่องหน้าที่การงานของผู้ร่วมงาน มีลักษณะนิสัยพูดคุยพบปะกับผู้ร่วมงานเป็นประจำ ยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงาน มีอัธยาศัยดี พุดจาสุภาพกับทุกคน

4. ด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมแสดงออกมาโดยใช้ศาสตร์และศิลป์สร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ เช่น ผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ผู้ที่มีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้ที่สามารถสร้างทีมงานได้ดี นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษา ผู้ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ผู้ที่มีลักษณะในการติดตามงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

5. ด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของงาน ผู้ที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน เป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน มีความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง สามารถจัดบุคลากรได้เหมาะสมกับงาน มุ่งหวังในผลสำเร็จของงาน เป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ความเป็นประชาธิปไตยในการรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน สามารถบริหารทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน สามารถกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดความมั่นใจในการทำงาน เป็นผู้ที่สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีศักยภาพในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลงานของผู้ร่วมงาน

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ผู้อำนวยการระดับสูง ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และผู้บริหารระดับต้น ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มทักษะ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.4 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2.3 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 5 ด้าน
 - 3.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม
 - 3.2 ด้านบุคลิกภาพ
 - 3.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์
 - 3.4 ด้านความเป็นผู้นำ
 - 3.5 ด้านความรู้ความสามารถ
4. สภาพบริบททั่วไปของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายต่างๆ ดังนี้
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 2) ได้ให้ความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา หมายความว่า บุคลากรทางวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งภาครัฐและเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, คำนำ) ได้ให้ความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษา

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 (2546, หน้า 2) ได้ให้ความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ชั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2546, หน้า 84) ได้ให้ความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ชั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (2547, หน้า 1) ได้ให้ความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลสำคัญที่จะบันดาลให้เกิดความสำเร็จ

บวร เทศารินทร์ (2560, ย่อหน้า 2) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวหน้าสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ถือว่าเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ นอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของสถานศึกษาแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังเป็นจุดเชื่อมของนโยบายกับการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งแน่นอนว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะอันดี มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชนให้มาร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุผล

พูลศรี จันทร์ผ่อง (2561, หน้า 10) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งของรัฐและเอกชน มีหน้าที่ในการกำหนดทิศทางการทำงาน วางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินความสำเร็จของงานในสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยกระบวนการการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายทุกสถาบัน และทุกองค์การที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ลานนา รังงาม (2563, หน้า 10) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งสูงสุดในสถานศึกษา มีหน้าที่บริหารสถานศึกษาให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ รวมไปถึงรับผิดชอบงานของสถานศึกษา โดยใช้ความรู้ความสามารถ

ในการปกครองไว้ รวมไปถึงรับผิดชอบงานของสถานศึกษา โดยใช้ความรู้ความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชาบุคลากรในสถานศึกษาให้ปฏิบัติงานอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อให้งานในสถานศึกษา บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ศรัญญา โนนคู่เขตโขง (2563, หน้า 15) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษา กำกับ ควบคุมดูแลให้บริการและอำนวยความสะดวก แก่ผู้ร่วมงาน โดยอาศัยความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่เอื้อต่อกระบวนการบริหาร เพื่อให้การ ดำเนินงานเป็นไปตามภารกิจของสถานศึกษาและบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่าง มีประสิทธิภาพ

สมิท (Smith, 1974, p.101) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากร วิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน

กอร์ดัน (Gorton, 1983, p.210) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ตำแหน่ง ซึ่งเป็นผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษา โดยมีลักษณะงานเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุมดูแล และการนิเทศงานตลอดจนการติดตามและประเมินผลงาน ด้านวิชาการ การปกครอง ชุรการ หรือบริหารทั่วไป ความสัมพันธ์กับชุมชนและปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เบอร์ดี (Burdy, 1992, p.43) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ สามารถ ชักจูงให้คนอื่นปฏิบัติตามหน้าที่ด้วยความเต็มใจ

ยุกล์ (Yukl, 1998, p.132) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่มากด้วย พลังอำนาจ เป็นบุคคลที่มีพลังขับเคลื่อนเพื่อช่วยชนะ และเป็นบุคคลที่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในการดำเนินชีวิตอยู่เสมอ

คอนเจอร์ (Conger, 1999, p.132) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ ส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงการกระทำของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นผู้นำที่สนับสนุนส่งเสริม ให้มีการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มให้ดำเนินไปด้วยดี

จากการศึกษาความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยมีหน้าที่วางแผน กำกับ ควบคุม และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นผู้นำที่ส่งเสริมความร่วมมือจากครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน พร้อมทั้ง สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายต่างๆ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2548, หน้า 25) ได้ให้ความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีความสำคัญในการกำหนดนโยบายและน่านโยบายของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติรวมทั้งกำหนดและ

ติดตามผลการปฏิบัติงาน การปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เป็นบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบต่อการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งของภาครัฐและเอกชน ซึ่งมีหน้าที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548, หน้า 8) ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ข้อ (11) ได้ให้ความหมาย ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาการ การบริหารการศึกษา ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียนและชุมชน มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพและพัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติงานได้เกิดผลจริง พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพ การศึกษาอย่างเป็นระบบ ปฏิบัติตนได้เป็นแบบอย่างที่ดีร่วมกับชุมชนและหน่วยงาน อื่นๆ อย่างสร้างสรรค์ แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาเป็นผู้นำและสร้างผู้นำ สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

สุภาพร ยมสาร (2558, หน้า 14-15) กล่าวว่า ความสำคัญผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มีนโยบายมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนคุณลักษณะหลายประการมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเพื่อนำองค์กรให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ไฮแมน, และคอนเนอร์ (Haiman, & Connor, 1985, p.422) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงาน และคุณสมบัติด้านอื่นๆ อีกหลายด้านจึงจะทำให้บริหารงานบังเกิดผลดีต่อทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาที่ขาดความสามารถย่อมขาดความไว้วางใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาอันเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาของการบังคับบัญชาในที่สุด ความสามารถในการทำงานของผู้บริหารนอกจากจะก่อให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใส จากผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปแล้ว ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการนำพาองค์กร ไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์

ฟิดเลอร์ (Fiedler, 1987, p.8) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการบริหารงานของสถานศึกษา เพราะเปรียบเสมือนดวงประทีปของสถานศึกษา เป็นสัญลักษณ์เป็นตัวแทนของสถานศึกษาและเป็นจุดรวมพลังของทุกคนในสถานศึกษา ฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมเป็นหลักที่มีความสำคัญยิ่งต่อหน่วยงาน ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและต่อผลงานเป็นส่วนรวม คุณภาพและคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมมีผลสะท้อนต่อวิธีปฏิบัติงานและผลงานของสถานศึกษา แต่ละแห่งเป็นอันมาก

การ์ดเนอร์ (Gardner, 1989, p.21) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์สำคัญในการสร้างเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นสัญลักษณ์ของการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสถานศึกษา เป็นผู้ที่จะนำกลุ่มให้พ้นจากความทุกข์ยาก จัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่มและฝ่าอุปสรรคต่างๆ จนสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

คอนเจอร์ (Conger, 1989, p.79) กล่าวว่า เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับโปรแกรมทางการศึกษาและกระบวนการสอนบุคลากร นักเรียน ครู อาจารย์ การเงิน และงานธุรการต่างๆ

เชลเดรก (Sheldrake, 1996, p.3) กล่าวว่า การพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น สิ่งสำคัญที่สุดคือกระบวนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรที่มีความรู้และความสามารถ แต่สิ่งเหล่านี้จะไม่มีประโยชน์ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีความสามารถในการบริหาร

เบส (Bass, 1998, p.92) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในฐานะเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบสถานศึกษาทั้งหมดในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการศึกษาความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย บริหารจัดการ และพัฒนาการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยใช้ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่เหมาะสมในการเป็นผู้นำองค์กร นอกจากนี้ยังต้องสร้างความร่วมมือกับบุคลากรและชุมชน ตลอดจนบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างสร้างสรรค์

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการทางการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้ พงษ์อิศรา ประหยัดทรัพย์ (2557, หน้า 47) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง เป็นบทบาทที่ผู้บริหารต้องบูรณาการทั้งบทบาทหน้าที่ที่พึงประสงค์ บทบาทตามกฎหมาย และบูรณาการบทบาทแบบใหม่และแบบเก่าในการปฏิบัติ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน ดูแลจัดการด้านสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ วางนโยบายกำหนดแผนยุทธศาสตร์ สร้างความร่วมมือกับบุคคลในองค์กร สนับสนุนครูในการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

วาสนา เต่าพาลี (2557, หน้า 26) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาที่รับผิดชอบ มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย ระดมทรัพยากร วางแผนการจัดการศึกษา สร้างสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ปกครอง และบุคลากร รวมทั้งวางแผนการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ศศิธรดา แพงไทย (2559, หน้า 11) กล่าวว่าไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่สามารถดำเนินการบริหารงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง มีการกำหนดกลยุทธ์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานระดับสูง เพื่อนำองค์กรประสบความสำเร็จ

ชัยยนต์ เพาพาน (2560, หน้า 303) กล่าวว่าไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะการบริหารงาน และมีความสามารถนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาสถานศึกษาให้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง

กัญญณัช สมักรกิจ (2561, หน้า 44) กล่าวว่าไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งบริหารสถานศึกษา โดยกำหนดกลยุทธ์ นโยบาย ดำเนินงานอย่างมีระบบแบบแผน ขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุด

สติเฟน, และแมรี่ (Stephen, & Mary, 2011, pp.4-6) กล่าวว่าไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารไว้ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal) 1.1) เป็นหัวโขน เป็นผู้นำให้แก่สมาชิกในองค์กร 1.2) เป็นผู้นำ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่สมาชิกในการพัฒนา ส่งเสริม 1.3) เป็นผู้ประสานงาน เป็นสื่อกลางในการประสานงานทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก 2) ด้านข้อมูลข่าวสาร (information) 2.1) ผู้รับข้อมูล รวบรวมข้อมูลต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก 2.2) ผู้เผยแพร่ข้อมูล ได้แก่ เผยแพร่ข้อมูลให้กับสมาชิกในองค์กรและหน่วยงานภายนอก 2.3) ผู้แปลงข่าว ได้แก่ แผนการปฏิบัติงาน นโยบาย 3) ด้านข้อมูลข่าวสาร (information) 3.1) ผู้รับข้อมูล รวบรวมข้อมูลต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก 3.2) ผู้แก้ไขความขัดแย้ง จัดปัญหาความขัดแย้งทั้งภายในและภายนอกองค์กร 3.3) ผู้จัดสรรทรัพยากร อำนวยความสะดวกในการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ให้สมาชิกในองค์กร และหน่วยงานภายนอก 3.4) ผู้เจรจาต่อรอง เป็นนักเจรจาให้กับพนักงานทุกระดับ

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การบูรณาการบทบาทหน้าที่ทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ ทรัพยากร การสร้างความร่วมมือ และการพัฒนาสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของสังคม โดยใช้กลยุทธ์และเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังต้องทำหน้าที่ เป็นผู้นำที่ดี เป็นผู้ประสานงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงแก้ไข้ปัญหาและขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุด

4. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการทางการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

มีสบัส สาเม้าะ (2558, หน้า 90) กล่าวว่าไว้ว่า ทักษะของผู้บริหาร หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะคอยเป็นตัวขับเคลื่อนการบริหารของผู้บริหารให้

บรรลุป่าหมายที่วางไว้ ซึ่งมีทักษะสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนจะต้องตระหนักและขาดมิได้ 4 ด้านด้วยกัน ประกอบด้วย ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านวิชาการ ซึ่งในงานวิจัยส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญกับทักษะทั้ง 4 ด้านดังกล่าว โดยได้นำมาตั้งไว้เป็นประเด็นต้นๆ เพื่อทำการศึกษาวิจัย งานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านยังมีอีกหลายข้อคำถามที่จะต้อง มีการพัฒนาต่อไป ดังนั้น ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรคำนึงถึงประเด็นหลัก 4 ด้านนี้ให้มาก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพต่อไป

อุษา แซ่เตียว (2559, หน้า 17) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหาร หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารที่เกิดจากพื้นฐานของความรู้ ความชำนาญในการนำเอาทรัพยากรทางการบริหารมาบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผ่องพรรณ พลราช (2560, หน้า 37) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหาร หมายถึง ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารตามความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ โดยอาศัยทรัพยากรบุคคลและกระบวนการบริหารอย่างมีระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

อัจฉรา คำพูล (2560, หน้า 11) กล่าวว่า ทักษะการบริหาร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ ความสามารถ เทคนิค และวิธีการต่างๆ ในการบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างคล่องแคล่ว แม่นยำและเกิดประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

แพรวดาว สมองฝัน (2567, หน้า 24) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหาร หมายถึง ความรู้ความสามารถด้านศักยภาพ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญของผู้บริหารที่สามารถ พัฒนาได้ โดยการเรียนรู้และการฝึกฝน แสดงออกในรูปแบบการกระทำในการนำเอาทรัพยากร ปัจจัยทางการบริหารมาใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

นิวแมน (Newman, 1963, p.5) กล่าวว่า ทักษะการบริหาร (administrative skill) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร ในการทำงานหรือกระทำให้บรรลุสู่เป้าหมายปลายทางขององค์กรอย่างรวดเร็ว

แคทซ์ (Katz, 1983, pp.91-92) กล่าวว่า ทักษะการบริหาร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่ใช้ในการบริหารงาน เพื่อความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย ทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านคตินิยม

เดรก, และโรว์ (Drake, & Roe, 1986, pp.29-30) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหาร หมายถึง ทักษะที่ความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิด ปัญญาในการบริหารภายในองค์กร เป็น ทักษะของผู้บริหารที่สามารถพัฒนาได้ และเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทักษะด้านอื่นๆ

จากการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษา หมายถึงความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการบริหารงานที่สามารถพัฒนาได้ ผ่านการเรียนรู้และฝึกฝน เพื่อใช้ทรัพยากรและกระบวนการบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ องค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยทักษะที่สำคัญประกอบด้วยทักษะด้านเทคนิค ด้าน มนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดรวบยอด และด้านวิชาการ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นบุคลากรวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญในการวางแผน กำกับ ควบคุม และประเมินผล การดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในด้านการบริหารจัดการและการส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ทักษะของผู้บริหารที่จำเป็นประกอบด้วยทักษะ ด้านเทคนิค มนุษยสัมพันธ์ ความคิดรวบยอด และวิชาการ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อน องค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารยังต้องปรับตัวและพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ของสังคม เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับระบบการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการทางการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความหมายของคุณลักษณะของผู้บริหาร สถานศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2540, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณลักษณะ ของผู้บริหารว่ามีอิทธิพล ต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จ และสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของงาน ในองค์กรนั้นๆ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 253) ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณลักษณะ หมายถึง เครื่องมือที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำส่วนคำว่าพึงประสงค์ หมายถึง ต้องประสงค์ หรือต้องการ

จรรยา เคหา (2554, หน้า 11) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณสมบัติเฉพาะที่จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงพฤติกรรมต่างๆ ตามบทบาทหน้าที่ และสามารถ ปฏิบัติการดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพ

ลัดดาวัล พันตะคุ (2557, หน้า 6) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้บริหารสถานศึกษา ศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องเป็นบุคคลที่มีความเป็นผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรมสูง เป็นคนที่มีความสามารถในการบริหารและจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาอันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงสงบสุขในสังคมและได้มาตรฐานสากลต่อไป

ชุตินา สุทธิวาริ (2560, หน้า 42) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง คุณสมบัติที่ดีของผู้บริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จ สะท้อนถึงประสิทธิภาพขององค์การ

บัณฑิต คุณาวุฒิกร (2561, หน้า 39) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลิกภาพที่ดีควรปลูกฝังให้มีอยู่ในตัวคุณลักษณะของผู้นำ เป็นที่พึงประสงค์ของสมาชิกเป็นที่ต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนี้ มีความรู้ความคิตรีเริ่ม ความกล้าหาญ ความเด็ดขาด ความแนบเนียน ความมีคุณธรรม ท่าทาง ความอดทน ความกระตือรือร้น ความไม่เห็นแก่ตัว ความตื่นตัว ดุลยพินิจ ความสงบเสงี่ยม ความเห็นอกเห็นใจ ความจงรักภักดี ส่วนคุณลักษณะผู้บริหารที่ดี ควรจะมีลักษณะ ดังนี้ 1) กล้าตัดสินใจ 2) ไวต่อข้อมูล 3) เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ 4) ซื่อสัตย์ และสร้างสรรค์ผลงาน 5) ประสานสืบทอด 6) คิดสร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ๆ 7) จูงใจเพื่อนร่วมงาน 8) ทนทานต่อปัญหาและอุปสรรค 9) รู้จักยืดหยุ่นตามเหตุการณ์ และ 10) บริหารงานแบบมีส่วนร่วม จะต้องบริหารงานแบบให้ทีมงานมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ

วรัญญา หามา (2562, หน้า 31) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถมีคุณสมบัติเหมาะสมในการที่จะเป็นผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุง, และแมกกินสัน (Chung, & Magginson, 1981, p.120) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่สามารถทำให้การทำงานบรรลุเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ฮอดเกตต์ส (Hodgetts, 1999, pp.256-258) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะพิเศษหลายประการที่ปรากฏในตัวบุคคล จะมีความสัมพันธ์ในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ คุณลักษณะพิเศษของบุคคลที่จะมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเป็นผู้บริหารดังกล่าว มี 5 ประการ ดังนี้ 1) การมีสติปัญญาเหนือผู้อื่น 2) การมีความมั่นคงทางอารมณ์ 3) การรู้จักใช้แรงจูงใจ 4) การมีทักษะในการแก้ปัญหา และ 5) การมีทักษะในการบริหาร

เพลเลจรีโน, และวารีนฮากาน (Pellegrino, & Varnhagan, 2010, p.1) ได้กล่าวถึงความหมายของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลรวมทั้งเป็นศักยภาพทางความรู้หรือทักษะที่จะช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติงานให้สำเร็จ

จากการศึกษาความหมายของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง คุณสมบัติและพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการบริหารจัดการงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งรวมถึงการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ การใช้แรงจูงใจอย่างเหมาะสม และทักษะการแก้ปัญหาและการบริหารงาน คุณลักษณะดังกล่าวเป็น ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารบรรลุเป้าหมายการทำงาน และส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรให้มีความก้าวหน้า

2. ความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการทางการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สุนีย์ บุญทิม, และอมรชัย ต้นติเมธ (2542, หน้า 38) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาจะช่วยให้ผู้บริหารประสบผลสำเร็จในการบริหารงานได้รับความร่วมมือ เชื่อถือ ศรัทธา

คำรณ กระแสร์ (2542, หน้า 19) กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารจะต้องปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้เพียบพร้อมไปด้วยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นผู้ที่มีความสำคัญโดยตำแหน่ง และหน้าที่การงาน ต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคลอื่นๆ อยู่ตลอดเวลา ทั้งผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องสร้างคุณลักษณะของตนเองให้เป็นคนน่านับถือเป็นแบบอย่างที่ดี

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2543, หน้า 196) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญ เพราะสามารถจูงใจให้ผู้ร่วมมือในการปฏิบัติงานได้อย่างศรัทธาและเชื่อถือในความสามารถเพราะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเสมือนเป็นพลังอย่างหนึ่งในการบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญต่อผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544, หน้า 45) กล่าวว่า การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารเป็นแนวทางสำคัญในการเลือกผู้บริหาร และจะสามารถช่วยบุคคลให้เตรียมรับผิดชอบในภาวะผู้นำ และแสวงหาประสบการณ์ ซึ่งช่วยให้สามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะต่างๆ ได้อย่างดีและแสดงออกมาอย่างเหมาะสม

วิจารณ์ พานิช (2545, หน้า 49-50) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีความสำคัญ เนื่องจากต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีภาวะเป็นผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน เป็นนักประสานที่ดี บริหารแบบ

มีส่วนร่วม มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ และครองคนดีมีความโปร่งใส จึงจะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของผู้อื่น

ปิยพงษ์ สุเมตติกุล (2554, หน้า 54) กล่าวว่า ว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานให้สำเร็จ ดังนั้น ลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณค่าของงานและคุณภาพของสถานศึกษาที่จะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของงานในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารจึงต้องเพียบพร้อมด้วยคุณลักษณะหลายประการ ทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการบริหารงาน และความเป็นผู้นำลักษณะพึงประสงค์ของผู้บริหารที่เหมาะสมกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง ผู้บริหาร คือ แกนหลักของโรงเรียนในการนำพากิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้หากผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมก็สามารถส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพได้

สนั่น ประจวจิตร (2556, หน้า 43) กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานแล้วทรัพยากรที่มีความสำคัญสูงสุดในองค์กร คือ คน การจัดบุคคลให้ปฏิบัติตามความรู้ความสามารถ ความถนัดและตามความสนใจจะทำให้บุคคลรับรู้ถึงความสำคัญของงาน การมีอิสระในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานและมีอำนาจในการตัดสินใจในงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง จะทำให้บุคคลรู้สึกถึงคุณค่าของงาน ฉะนั้น ลักษณะงานเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง โดยลักษณะงานเป็นกระบวนการของการบริหารงานที่ให้ความสำคัญมากที่จะเป็นพลังผลักดันให้คนต้องการทำงาน คือ แรงจูงใจเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจสูงจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานและมีความพึงพอใจในการทำงาน

บัณฑิต คุณาวุฒิกุล (2561, หน้า 39) กล่าวว่า บทบาท และความสำคัญผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทและเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชาและริเริ่มกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมาย เป็นผู้ดำเนินนโยบายและโครงการต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติและเป็นผู้บ่งชี้ความสำเร็จขององค์กร ถ้าผู้บริหารมีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสมก็จะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงานคุณลักษณะและคุณสมบัติในฐานะผู้นำองค์กร จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการทำงานให้บรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สต็อกกิลล์ (Stogdill, 1974, p.119) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารงานให้องค์กรประสบความสำเร็จได้คุณลักษณะของผู้บริหาร ที่ตรงตามสมมุติฐานของงานวิจัย คือ คุณลักษณะความเฉลียวฉลาด การตัดสินใจที่ดี มีความกระตือรือร้น ความทะเยอทะยานมุ่งสู่ความสำเร็จ รับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมทางสังคม มีแรงจูงใจ ด้านอำนาจ มั่นใจ ในตนเอง อดทนต่อความเครียดได้ ดังนั้น คุณลักษณะของผู้บริหารที่กล่าวมา มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถ และความเป็นผู้นำที่ดีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา คุณลักษณะเหล่านี้ช่วยกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงาน และส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงาน อีกทั้งยังมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา

3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

มีนักวิชาการทางการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553ก, หน้า 2) ได้กำหนดคุณลักษณะผู้บริหารเชิงพฤติกรรม เพื่อสร้างความเป็นผู้บริหารภาครัฐพลเรือนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำ 2) วิสัยทัศน์ 3) การวางกลยุทธ์ภาครัฐ 4) ศักยภาพเพื่อนำการเปลี่ยนแปลง 5) การควบคุมตนเอง 6) การสอนงานและการมอบหมายงาน

ธีระ รุญเจริญ (2553, หน้า 128-131) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารและการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ลักษณะพื้นฐานธรรมชาติเดิมเป็นทุน ผู้นำตามธรรมชาติ ได้แก่ ความถนัด (aptitude) ในการเป็นผู้นำลักษณะนิสัยในการร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น ได้แก่ ร่วมทำงาน เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ 2) การศึกษาปริญญาตรีทางการบริหารการศึกษาขึ้นไป ครอบคลุมเนื้อหาสาระ ได้แก่ บริหารและจัดการศึกษา จิตวิทยาการทำงานกับผู้อื่น พื้นฐานการศึกษาค้นคว้าวิจัย บริบททาง การบริหารการศึกษา อันประกอบด้วยระเบียบกฎหมาย สังคมวิทยาปรัชญา เศรษฐกิจ การปกครอง 3) บุคลิกภาพ น่าเชื่อถือ ได้แก่ น้ำเสียงการพูดน่าฟัง เข้าใจง่าย อารมณ์มั่นคง (Emotional quotient : EQ) เข้มแข็ง แต่ถ่อมตน กิริยามารยาทเป็นที่ยอมรับของสังคม การแต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ 4) คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้แก่ มีวิสัยทัศน์ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลง ยึดระบบคุณธรรม เป็นที่ตั้ง โปร่งใส ยุติธรรม ซื่อสัตย์ ไม่คอร์รัปชั่น อดทน อดกลั้นรับผิดชอบ เป็นคนดีของสังคม 5) ความสามารถ ความชำนาญในการบริหารและจัดการศึกษาตามหลักวิชาการ และการปฏิบัตินำองค์กรไปสู่เป้าหมาย โดยยึดองค์คณะบุคคลมีส่วนร่วม ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีมประสานงาน เพื่อผลงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ และปรับเปลี่ยนเทคนิคเพื่อสอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลง 6) ความรู้ลึก และรู้รอบ การบริหารจัดการ การจัดการศึกษา ระเบียบกฎหมาย บริบททางสังคม การวิจัย จิตวิทยา การบริหาร 7) ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา เพื่อเป็นหลักประกันเพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเป็นหลักประกันคุณภาพยกระดับมาตรฐานวิชาชีพพัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่องมุ่งมั่น ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2556, หน้า 126-129) กล่าวไว้ว่า ได้แบ่งการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ คือ 1) ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ (Trait Theories) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าคุณลักษณะของผู้นำขึ้นอยู่กับมีความเฉลียวฉลาด มีความปรารถนาที่จะนำผู้อื่น มีความรอบรู้ในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความซื่อสัตย์สุจริต ซื่อตรง และอื่นๆ 2) ทฤษฎีผู้นำเชิงพฤติกรรม (Behavioral Theories) เป็นทฤษฎีที่เกิดขึ้นมาจากการศึกษา ความล้มเหลวของทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ ในช่วงปลายทศวรรษที่ 1940 จนถึงทศวรรษที่ 1950 นักวิจัยได้ทำการวิจัยโดยนำการศึกษาลักษณะพฤติกรรมเฉพาะของผู้นำต่างๆ ว่าผู้นำจะมีลักษณะพฤติกรรมที่สามารถแยกแยะผู้นำออกจากคนที่ไม่ได้เป็นผู้นำได้ และค้นหาวิธีการเฉพาะที่จะฝึกฝนสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพได้ และ 3) ทฤษฎีผู้นำเชิงสถานการณ์ (Contingency Theories) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาว่า ความสำเร็จการเป็นผู้นำขึ้นอยู่กับการประพฤติปฏิบัติของผู้นำให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการเป็นผู้นำ ที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับความสอดคล้องเหมาะสม ระหว่างปัจจัยด้านผู้นำกับปัจจัยสถานการณ์ต่างๆ ที่จะส่งผลทำให้ผู้นำนั้นประสบความสำเร็จ

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2557, หน้า 113) กล่าวไว้ว่า ผู้นำในยุคปัจจุบันที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยคุณลักษณะ ต่อไปนี้ 1) มีแรงขับสูง (drive) หมายถึง คุณลักษณะที่ผู้นำเป็นผู้ที่มีความพยายามสูงในการทำให้งานบรรลุความสำเร็จสูงสุด มีความกระตือรือร้น พยายามทำงานให้สำเร็จแม้ว่าจะมีอุปสรรค มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีแรงขับ ต้องการประสบความสำเร็จ ซึ่งหมายถึงการเจริญเติบโตขององค์กร 2) มีแรงจูงใจสูง (leadership motivation) ผู้นำที่ยิ่งใหญ่ ไม่เพียงแต่มีแรงขับเท่านั้น แต่มีแรงจูงใจในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จด้วย 3) มีความสัตย์ซื่อ (integrity) หมายถึง ผู้ที่มีคุณลักษณะที่กระทำตามที่ได้พูดไว้ รักษาความสัตย์ซื่อ เพื่อให้ผู้อื่นเกิดความไว้วางใจ (trust) ความซื่อสัตย์ (honesty) ทำให้บุคคลอื่นเชื่อถือ (credibility) 4) ความเชื่อมั่น ในตนเอง (self-confident) หมายถึง ผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง ชอบทำงานที่ท้าทายความสามารถ เช่น เชื่อมั่นว่าทำงานได้สำเร็จแม้ว่าจะมีอุปสรรค ตัดสินใจได้ในสภาพความไม่แน่นอนของสถานการณ์ด้วยความมั่นใจในตนเอง และ 5) มีความรู้ในด้านธุรกิจ (knowledge of the business) หมายถึง ผู้นำมีความรู้มากในเชิงธุรกิจ เช่น อุตสาหกรรม การแข่งขัน เทคโนโลยีต่างๆ ผู้นำที่แสวงหาความรู้ชอบการเรียนรู้ มีความเฉลียวฉลาด มีความก้าวหน้าในอาชีพสูง มีความเชี่ยวชาญในเรื่องที่เกี่ยวข้องในการทำงานองค์กร

วรัญญา หามา (2562, หน้า 39) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะการแสดงออกทางพฤติกรรมในเชิงบวกของผู้บริการสถานศึกษาจนเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรมสูง เป็นคนที่มีความสามารถในการบริหารและจัดการศึกษา

นาดเลอร์, และทัชแมน (Nadler, & Tushman, 1997, p.57) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำ 3 มิติ ได้แก่ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ คือ พัฒนาและสื่อสารด้านการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ กำหนดความคาดหวังไว้สูง และสามารถนำผู้อื่นได้ด้วยการเป็นตัวอย่างที่ดี 2) การสร้างแรงจูงใจ คือ การแสดงให้เห็นถึงความทะเยอทะยาน แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่น และแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นไปสู่ความสำเร็จ และ 3) การมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น คือ แสดงออกถึงการสนับสนุนผู้อื่นแสดงออกถึงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และแสดงออกถึงความเชื่อมั่นผู้อื่น

ฮอย, และมิเกล (Hoy, & Miskel, 2001, p.169) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้ 1) คุณลักษณะด้านการตัดสินใจ คือ การให้ผู้บริหารตัดสินใจจะทำการหรือละเว้นการกระทำใดๆ เป็นความรู้รับผิดชอบหลักของนักบริหารทุกคน และเป็นกระบวนการที่การตัดสินใจ จะได้รับการปฏิบัติกระบวนการตัดสินใจจะไม่มีที่สิ้นสุด จนกว่าการตัดสินใจจะได้รับการปฏิบัติ เป็นที่เรียบร้อย และต้องเป็นกระบวนการเลือกหนทางที่ดีที่สุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนเองคาดหวังไว้ 2) คุณลักษณะด้านจูงใจ การจูงใจเป็นความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างมาก โดยมีเงื่อนไขว่าความพยายามนั้นสามารถทำให้เกิดความพึงพอใจแก่บุคคลตามที่ต้องการ เพื่อปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่องค์การต้องการ ความต้องการของบุคคล ความสำเร็จของงาน ความต้องการในพลังอำนาจและคุณงามความดี 3) คุณลักษณะด้านความเป็นผู้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุครูปการศึกษามีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีความเป็นประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง คือ นักพัฒนา นักตัดสินใจ 4) คุณลักษณะด้านความรู้รับผิดชอบ สภาพทางอารมณ์ของบุคคลที่มีความรู้สึกเสียใจไม่พอใจ เมื่อไม่ได้ทำในสิ่งอันควรทำหรือไม่ได้ละเว้น สิ่งอันควรละเว้น เป็นความรู้สึกด้วยตนเองว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดควรในเชิงศีลธรรม และคุณธรรม ตามสภาพสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่ ผู้นำที่ดีย่อมยินดีรับผิดเมื่อผิดพลาดและเต็มใจรับคำตำหนิขณะเดียวกันเมื่อรับหน้าที่ใดมาแล้วและเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรมีและประพฤติปฏิบัติ ประกอบด้วย ความกล้าหาญทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกปลอดภัย เมื่อผิดพลาดต้องเต็มใจรับคำตำหนิและต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด และ 5) คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ มนุษยสัมพันธ์เป็นศิลปะและการปฏิบัติในการนำความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์มาใช้ในการติดต่อเกี่ยวข้องกัน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ส่วนตัวและส่วนรวมเป็นการติดต่อพูดคุยหรือประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือเพื่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมอย่างสงบสุข และเป็นกระบวนการบริหารการครองใจคน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ความร่วมมือร่วมใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้มีความสุขในการทำงานสามารถตอบสนองตาม

ความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน โดยการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงาน

ลูสซีเออร์, และออชัว (Lussier, & Achua, 2001, p.16) กล่าวไว้ว่า การศึกษาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ระยะเริ่มแรกมีความเชื่อมั่นพื้นฐานว่า ผู้นำเป็นคุณลักษณะที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิดไม่ได้เกิดจากการฝึกหัดภายหลัง นักวิจัยต้องการจำแนกลักษณะ หรืออุปนิสัยที่แตกต่างกันของผู้นำ จากผู้ได้บังคับบัญชาหรือจากผู้นำที่ประสบผลความสำเร็จ และไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อพยายามอธิบายข้อแตกต่างของบุคลิกภาพลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ รายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะจึงเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นอันดับแรกสำหรับการเป็นผู้นำ

บาร์นาร์ด (Barnard, 2009, p.2) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของผู้นำที่ดี ควรมีคุณลักษณะ ดังนี้ 1) ความมีชีวิต และทนทาน (vitality and undulation) ความมีชีวิตชีวา หมายถึง ความคล่องแคล่วว่องไว ตื่นตัวที่จะรับสถานการณ์อยู่เสมอ ปรับตัวได้ ร่างเร็งแจ่มใส มีความทนทาน คือ ความสามารถในการทำงานอย่างต่อเนื่องกันโดยไม่ต้องหยุดพัก ทนต่อความยากลำบากได้หรือไม่ แสดงอาการท้อแท้ให้ผู้พบเห็น ความมีชีวิตชีวา ความคล่องตัว ความว่องไว ร่างเร็งแจ่มใสจะทำให้ผู้นำมีเสน่ห์ถูกใจคน ความทนทานทำให้มีโอกาสหาประสบการณ์ได้มากขึ้นเรียนรู้ได้ตลอดเวลาไม่หยุดยั้ง ทำให้ทันต่อโลก ทันต่อเหตุการณ์ และทำให้ประสบความสำเร็จได้ง่าย 2) ความสามารถในการตัดสินใจ (decisiveness) ผู้นำที่ดีต้องตัดสินใจรวดเร็ว และเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อมีปัญหาใดๆ เกิดขึ้น การรู้จักตัดสินใจเป็นลักษณะหนึ่งของความเชื่อมั่นในตนเอง ถ้ามีผู้นำมีความเชื่อมั่นในตนเองก็จะตัดสินใจได้ดี การตัดสินใจได้ถูกต้องรวดเร็วทำให้การแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างทันท่วงที ความล่าช้าไม่ว่าในเชิงตอบรับทำให้เกิดความเสียหายต่องาน และทำให้ผู้ปฏิบัติหรือผู้ได้บังคับบัญชายุ่งยากใจ 3) ความสามารถในการจูงใจ (persuasiveness) ถ้าผู้นำขาดความสามารถ ในการจูงใจเสีย จะทำงานให้สำเร็จได้ยาก เพราะการดำเนินงานนั้นต้องได้รับความร่วมมือจากคนหมู่มาก ผู้นำที่มีการจูงใจที่ดีจึงต้องมีความสามารถในการสนทนาเป็นนักพูด สามารถแสดงปาฐกถา ในที่สาธารณะมีความสามารถในการเขียนบทความ การวางตัวให้ผู้อื่นเลื่อมใส เป็นจุดที่สนใจคนอื่น รู้จักเอาใจคนได้ถูกจังหวะโดยไม่เลียงงาน มีความสามารถในการใช้ภาษาได้ดี ทำให้ผู้อื่นเข้าใจง่าย 4) ความรับผิดชอบ (responsibility) หมายถึง สภาพของอารมณ์ของบุคคลที่มีความรู้สึกเสียใจไม่พอใจเมื่อไม่ได้ทำในสิ่งที่ต้องการทำหรือทำไม่ได้ รู้จักละเว้นในสิ่งที่ควรละเว้นเป็นความรู้สึกด้วยว่าตนเองว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ในเชิงศีลธรรมหรือคุณธรรมตามสภาพสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่เมื่อรับหน้าที่ได้มาแล้ว จะต้องทำหน้าที่อย่างดีที่สุด และ 5) ความฉลาด มีไหวพริบ (intellectual capacity) มีมันสมองเฉียบแหลม และเต็มไปด้วยความรู้ทั่วโลก ทันเหตุการณ์ เป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดสำหรับผู้นำไม่มีใครอยากได้ผู้นำที่เสียที่แก่ผู้อื่นอยู่เสมอ ความฉลาด มีไหวพริบ เป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุดสำหรับผู้นำ ความฉลาด ความมี

ไหวพริบ จะมีได้ก็ต่อเมื่อผู้นำเป็นคนมีความรู้ ฐานะ ฐานะนโยบาย และวัตถุประสงค์ของงานที่แจ่มชัด รู้กระบวนการ วิธีการบริหารงาน มีความสามารถในการวินิจฉัย สั่งการเป็นผู้รอบรู้และสนใจเรื่องต่างๆ

ดูบริน (Dubrin, 2013, pp.80-84) กล่าวไว้ว่า เรื่องคุณลักษณะผู้นำและจำแนก บุคลิกลักษณะผู้นำ ออกเป็น 2 ประเภท คือ บุคลิกลักษณะทั่วไป (general personality traits) และ คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับงาน (task-related traits) 1) บุคลิกลักษณะทั่วไป คือ บุคลิกลักษณะที่สังเกตเห็นได้ทั้ง บริบทภายในและภายนอกของการทำงาน บุคลิกลักษณะทั่วไปสัมพันธ์กับความสำเร็จ และความพึงพอใจในการทำงานและชีวิตส่วนตัว ซึ่งประกอบด้วย ความมั่นใจในตนเอง (self-confidence) การอ่อนน้อมถ่อมตน (humility) การสร้างความไว้วางใจ (trustworthy) การเปิดเผยตนเอง (extraversion) การแสดงออกอย่างเปิดเผยหรือเหมาะสม (assertiveness) ความกระตือรือร้น (enthusiasm) การมองโลกในแง่ดี (optimistic) และความอบอุ่น (warm) และ 2) คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับงาน เป็นคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ความมุ่งมั่นในการทำงาน (passion for the work) ความฉลาดในอารมณ์ (emotional intelligence) ความยืดหยุ่นในการทำงาน (flexibility and adaptability) การควบคุมอำนาจภายใน (internal locus of control) และความกล้า (courage)

ลูนิเบิร์ก, และออนสเดน (Lunenburg, & Orenstein, 2014, p.118) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะที่จะทำให้เกิดภาวะผู้นำ จะต้องประกอบด้วยลักษณะเด่น 5 ประการ ดังต่อไปนี้ 1) ด้านศักยภาพ (capacity) ผู้นำจะต้องมีศักยภาพในการทำงานสูง 2) ด้านการประสบผลสำเร็จ (achievement) ผู้ที่มีภาวะผู้นำได้นั้นจะต้องมีผลงานเชิงประจักษ์ 3) ด้านความสำเร็จในการดำเนินการงานเป็นอย่างดี 4) ด้านความรับผิดชอบ (responsibility) ผู้ที่มีความรับผิดชอบสูงย่อมจะเป็นที่มาของภาวะผู้นำที่ดี 5) ด้านการมีส่วนร่วม (participation) จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกด้านกับองค์กรหรือกลุ่มบุคคล และ 6) ด้านสถานภาพ (status) ผู้ที่จบมีภาวะผู้นำต่อผู้อื่นได้นั้นจะต้องมีลักษณะที่มั่นคง และน่าเชื่อถือ

สต็อกดิลล์ (Stogdill, 1974, pp.35-71) กล่าวไว้ว่า ความเป็นผู้นำไม่สามารถอธิบายได้จากคุณลักษณะส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการรวมกันระหว่างคุณสมบัติของผู้นำ และ บริบทของสถานการณ์ที่ดำเนินงาน ผู้นำที่มีประสิทธิภาพมักมีคุณลักษณะสำคัญหลายประการ ได้แก่ ความรู้ ความสามารถทางสติปัญญา ความมั่นใจในตนเอง ความรับผิดชอบ คุณธรรมและความซื่อสัตย์ ความมุ่งมั่นในการทำงาน และทักษะมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมถึงความสามารถ ในการปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานการณ์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาแนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ผู้บริหารต้องมีทั้งความรู้ด้านวิชาการ ความสามารถในการจัดการและทักษะในการสร้างความร่วมมือกับครู บุคลากร และชุมชน เพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีคุณลักษณะหลากหลาย เช่น ภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ การตัดสินใจที่ดี การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี รวมถึงความสามารถในการปรับตัวและแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ และมีความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาก็เป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาและการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การมีคุณสมบัติและพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการบริหารจัดการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งรวมถึงการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถที่เหมาะสมกับงาน การมีภาวะผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจและสร้างความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา การตัดสินใจที่ดีและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการมีความสามารถในการปรับตัวและแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ และความซื่อสัตย์ในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาและการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่มีคุณภาพ คุณลักษณะเหล่านี้ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอนและส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานของทุกฝ่ายในองค์กร

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 5 ด้าน

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้ใช้มาตรฐานกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553ข, หน้า 2) กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่กำหนดเป็นคุณลักษณะประเภทบริหารเพื่อสร้างความเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีสมรรถนะหลัก 5 ด้าน ประกอบด้วย ดังนี้ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) บริการที่ดี 3) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ 4) การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม 5) การทำงานเป็นทีม

สมรรถนะทางการบริหาร 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) สภาวะผู้นำ 2) วิสัยทัศน์ 3) การวางกลยุทธ์ภาครัฐ 4) ศักยภาพเพื่อนำการปรับเปลี่ยน 5) การควบคุมตนเอง 6) การสอนงานและการมอบหมายงาน

สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานได้โดดเด่นในองค์กร

สมรรถนะหลัก 5 ด้าน

1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์

ความมุ่งมั่นจะปฏิบัติหน้าที่ราชการให้ดีหรือให้เกินมาตรฐานที่มีอยู่ โดยมาตรฐานนี้อาจเป็นผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของตนเอง หรือเกณฑ์วัดผลสัมฤทธิ์ที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น อีกทั้งยังหมายรวมถึงการสร้างพัฒนาผลงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่ยากและท้าทายชนิดที่อาจไม่เคยมีผู้ใดสามารถกระทำได้มาก่อน

2. การบริการที่ดี

ความตั้งใจและความพยายามของข้าราชการในการให้บริการต่อประชาชน ข้าราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ

ความสนใจใฝ่รู้ สั่งสม ความรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ด้วยการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เชิงวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆ เข้ากับการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์

4. การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม

การดำรงตนและประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งตามกฎหมาย คุณธรรม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และจรรยาข้าราชการ เพื่อรักษาศักดิ์ศรีแห่งความเป็นข้าราชการ

5. การทำงานเป็นทีม

ความตั้งใจที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นส่วนหนึ่งของทีม หน่วยงาน หรือส่วนราชการ โดยผู้ปฏิบัติมีฐานะเป็นสมาชิก ไม่จำเป็นต้องมีฐานะหัวหน้าทีม รวมทั้งความสามารถในการสร้าง และรักษาสัมพันธภาพกับสมาชิกในทีม

สมรรถนะทางการบริหาร 6 ด้าน

1. สภาวะผู้นำ

ความสามารถ หรือความตั้งใจที่จะรับบทในการเป็นผู้นำของกลุ่ม กำหนดทิศทาง เป้าหมาย วิธีการทำงาน ให้ทีมปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น เต็มประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของส่วนราชการ

2. วิสัยทัศน์

ความสามารถในการกำหนดทิศทาง ภารกิจ และเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน และความสามารถในการสร้างความรวมแรงรวมใจ เพื่อให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์

3. การวางกลยุทธ์ภาครัฐ

สมรรถนะทางการบริหารที่มีลักษณะประสานสอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกัน กับสมรรถนะในด้านวิสัยทัศน์ โดยเพิ่มจากแนวคิดในการกำหนดความรู้ความเข้าใจด้านวิสัยทัศน์ มาสู่

ความเข้าใจในด้านนโยบายของรัฐบาล และสามารถนำความเข้าใจดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ของส่วนราชการได้ เป็นการแสดงความรอบรู้อาสาสมัครมาสู่การวางกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในลำดับถัดไป

4. ศักยภาพเพื่อนำการปรับเปลี่ยน

ศักยภาพของผู้บริหารที่จะต้องสามารถคิด ริเริ่ม และมีความพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดจากการดำเนินการของตนเองหรือของหน่วยที่เหนือขึ้นไปก็ตาม ระดับของศักยภาพเพื่อนำการปรับเปลี่ยนนี้จะแสดงให้เห็นถึงการสร้างความคิดในเรื่องการเปลี่ยนแปลงเป็นเบื้องต้น ไปจนถึงความพยายามที่ผู้นำองค์กรหรือผู้บริหารของส่วนราชการจะต้องใช้ความสามารถหรือศักยภาพของตนผลักดันให้การปรับเปลี่ยนดำเนินต่อไปอย่างราบรื่น

5. การควบคุมตนเอง

ความสามารถที่จะต้องควบคุมทั้งอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง ภายใต้สภาวะกดดัน ที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยอาจจะคาดหมายไว้ล่วงหน้าแล้ว หรือในสภาวะที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนบางสถานการณ์อาจเป็นกรณีที่ถูกย่ำด้วยท่าทีที่ไม่เป็นมิตรอันอาจเป็นเหตุให้ต้องทำงาน ในบรรยากาศที่กดดัน ซึ่งผู้นำองค์กรหรือผู้บริหารส่วนราชการจะต้องใช้ความอดทนอดกลั้น เพื่อให้ตนเองพ้นผ่านภาวะที่ตึงเครียดเหล่านั้นไปได้อย่างราบรื่น การสอนงานและการมอบหมายงาน

6. การสอนงานและการมอบหมายงาน

ภาระหน้าที่ประการสำคัญที่จะแสดงสมรรถนะทางการบริหารของผู้นำองค์กรหรือ ผู้บริหารส่วนราชการก็คือภาระหน้าที่ของผู้นำองค์กรหรือผู้บริหารส่วนราชการในการสอนงานแก่สมาชิกในกลุ่มหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือเกิดการพัฒนาดังต่อเนื่อง การสอนงานหรือการพัฒนาดังกล่าวนี้นี้ จะต้องกระทำจนถึงระดับที่ผู้บริหารจะบังเกิดความเชื่อมั่นว่าจะสามารถมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ผู้นั้นมีอิสระในการคิดในการตัดสินใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สตอกดิลล์ (Stogdill, 1974, pp.74-75) กล่าวว่า คุณลักษณะผู้บริหารที่ดีประกอบด้วย 6 ประการ ดังนี้ 1) คุณลักษณะทางกาย เป็นผู้แข็งแรง มีร่างกายเป็นสง่า 2) พื้นฐานทางสังคมเป็นผู้ที่มีการศึกษาและมีสรรณภาพทางสังคมดี 3) สติปัญญาและความสามารถ เป็นผู้ที่มีสติปัญญา และความสามารถเฉลียวฉลาด มีการตัดสินใจดี 4) บุคลิกภาพ เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น ตื่นตัวอยู่เสมอ ควบคุมอารมณ์ได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง 5) คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับงานเป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการทำงาน มีความสามารถ รับผิดชอบ และมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ 6) คุณลักษณะทางสังคม เป็นผู้ที่ปรารถนาจะร่วมมือกับคนอื่น มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานคนอื่นๆ มีความเฉลียวฉลาดในการสังคม

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่กำหนดเป็นคุณลักษณะประเภทบริหารเพื่อสร้างความเป็นผู้บริหาร ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยคำนึงถึงลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณภาพงาน คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง เพื่อให้ส่วนราชการใช้เป็นแนวทางดำเนินการกำหนดความรู้ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะ โดยมีสมรรถนะหลัก 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) บริการที่ดี 3) การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ 4) การยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม 5) การทำงานเป็นทีม และสมรรถนะทางการบริหาร 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) สภาวะผู้นำ 2) วิสัยทัศน์ 3) การวางกลยุทธ์ภาครัฐ 4) ศักยภาพเพื่อนำการปรับเปลี่ยน 5) การควบคุมตนเอง 6) การสอนงานและการมอบหมายงาน

จากการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่นักวิชาการทางการศึกษา ได้นำเสนอไว้ พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารไว้คล้ายคลึงกัน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิดของสตอกดิลล์ (Stogdill, 1974, pp.35-71) คุณลักษณะของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านความเป็นผู้นำ 5) ด้านความรู้ความสามารถ ซึ่งผู้วิจัยได้นำคุณลักษณะทั้ง 5 ด้านมาพัฒนาเป็นนิยามเชิงปฏิบัติ ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.1 ความหมายด้านคุณธรรม จริยธรรม

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความหมายด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

บุษบา คำนนท์ (2559, หน้า 32) ได้ให้ความหมาย ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนที่เป็นอุปนิสัยที่ดีงาม รู้สึกผิดชอบชั่วดีทั้งทางกาย วาจา และจิตใจต่อการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่

นันทภค สุขโข (2560, หน้า 35) ได้ให้ความหมาย ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมการยอมรับของบรรทัดฐานทางสังคมและวิชาชีพ ประกอบด้วย การยึดหลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงาน มีความยุติธรรม ซื่อสัตย์ เสียสละ ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา มีความเมตตาต่อนักเรียนและผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อนักเรียนและผู้ใต้บังคับบัญชา

สิริรัตน์ อภิบาลศรี (2560, หน้า 24) ได้ให้ความหมาย ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การพฤติกรรมในด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตา ความยุติธรรม เสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ยึดหลักคุณธรรม การเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน

ชีวสารณ์ กิ่งแก้ว (2561, หน้า 24) ได้ให้ความหมาย ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ลักษณะนิสัย พฤติกรรมตามหลักธรรมคำสอนอันเป็นแนวทางในการประพฤติของผู้บริหาร มีความเมตตากรุณาต่อผู้ร่วมงาน เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

มีความยุติธรรม วางตนเป็นกลาง มีความรักห่วงใยผู้ร่วมงาน ยึดระบบคุณธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่าง ซื่อสัตย์ต่อตนเอง หน่วยงาน และผู้รับผิดชอบต่อหน้าที่

สต็อกคิลล์ (Stogdill, 1974, p.259) กล่าวว่า ลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ มักสัมพันธ์กับคุณสมบัติเชิงจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และการยึดมั่นในหลักความถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ทำให้ผู้นำได้รับการยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา และสามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีจริยธรรม

จากการศึกษาความหมายด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม เมตตา และเสียสละ ปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน ทั้งยังต้องยึดมั่นในหลักธรรมทางศาสนาและบรรทัดฐานของสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครู บุคลากร และนักเรียน รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นในความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา

1.2 ความสำคัญด้านคุณธรรม จริยธรรม

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สุพี โสมโสภา (2560, หน้า 56) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีคุณธรรม จริยธรรมในการตัดสินใจ โดยยึดหลักความยุติธรรม ซื่อสัตย์ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหาร เพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนและบุคลากรในองค์กร

เซอร์โจวานนี (Sergiovanni, 1992, p.6) ได้กล่าวว่า leadership is moral work หรือภาวะผู้นำ คือ การทำงานทางจริยธรรม ซึ่งหมายถึงการมีจริยธรรมเป็นพื้นฐาน ในการบริหารและตัดสินใจทุกขั้นตอน เพื่อส่งเสริมความเป็นธรรมและความไว้วางใจจากบุคลากรในองค์กร

จากการศึกษาความสำคัญด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา เพราะไม่เพียงแต่เป็นรากฐานของการสร้างความสัมพันธ์อันดีในองค์กรเท่านั้น แต่ยังช่วยขับเคลื่อนการบริหารให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

1.3 องค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรม

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้องค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2558, หน้า 15) ได้กล่าวว่า คุณธรรม จริยธรรมของผู้นำหรือผู้บริหารควรประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ และการเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานในการสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจในองค์กร

พิมพ์ชนก พงษ์ทอง (2561, หน้า 40) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารควรมีความยุติธรรม ความเมตตา ความเสียสละ และความเป็นกลางในการตัดสินใจ เพื่อให้การบริหารเกิดความเป็นธรรมและยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นหลัก

อรวรรณ วิจิตร (2562, หน้า 28) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีคุณธรรมต้องแสดงออกถึงความจริงใจ ความโปร่งใสในการทำงาน เป็นผู้นำที่มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ยึดมั่นในหลักศีลธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้านแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

จากการศึกษาองค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ และความเสียสละ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารที่โปร่งใส และเป็นธรรมทั้งยังช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในองค์กรอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ ยึดหลักธรรมาภิบาล มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น ผู้บริหารควรส่งเสริมกิจกรรมด้านคุณธรรม เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม และปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

2. ด้านบุคลิกภาพ

2.1 ความหมายด้านบุคลิกภาพ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความหมายด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สมบัติ ชินศิริ (2557ก, หน้า 45) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างลักษณะทางกาย จิตใจ อารมณ์ และพฤติกรรม ซึ่งสะท้อนออกมาในการปรับตัวและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม

ศิริลักษณ์ ทับทิม (2560, หน้า 63) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลลัพธ์จากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งส่งผลให้แต่ละบุคคลมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน และมีผลต่อการประสบความสำเร็จในชีวิต

จิตรา ดุษฎีเมธา (2561, หน้า 79) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนความเป็นตัวตนของบุคคล ทั้งในด้านท่าทาง การพูดจา ความมั่นใจ และการแสดงออกทางสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการยอมรับจากผู้อื่น

สต็อกดิลล์ (Stogdill, 1948, p.66) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถในการสร้างอิทธิพลต่อผู้อื่น โดยเฉพาะลักษณะอย่างความมั่นใจ ความกล้าหาญ ความอดทน และความเด็ดขาด ซึ่งล้วนเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำองค์กร

จากการศึกษาความหมายด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นการแสดงออกที่สะท้อนถึงลักษณะทางกาย จิตใจ และพฤติกรรมของบุคคลที่ส่งผลต่อการปฏิสัมพันธ์ในองค์กร ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพที่ดีสามารถสร้างความเชื่อมั่นและแรงบันดาลใจให้กับบุคลากรและนักเรียนในสถานศึกษาได้ บุคลิกภาพนี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความเจริญเติบโตขององค์กรการศึกษา

2.2 ความสำคัญด้านบุคลิกภาพ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ธนกร ต้นเจริญ (2564, หน้า 102) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา โดยการแสดงออกถึงความซื่อสัตย์ ความมีจิตสำนึก และการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการทำงาน

ปราณี ปัทมานนท์ (2562, หน้า 88) กล่าวว่าผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพที่ดีสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับทีมงาน โดยการเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน และการตัดสินใจที่มีความยุติธรรม ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานในสถานศึกษา

ศิริพร กิจการ (2561, หน้า 54) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของผู้บริหารมีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและมุ่งมั่นในการทำงาน

บาส (Bass, 1990, p.72) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของบุคลิกภาพในผู้นำว่า บุคลิกภาพที่ดีจะช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ในองค์กร

จากการศึกษาความสำคัญด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า บุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเป็นผู้นำในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การเป็นแบบอย่างที่ดีทางจริยธรรม และการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาองค์กร บุคลิกภาพที่ดีช่วยเสริมสร้างความไว้วางใจ ความร่วมมือ และแรงจูงใจในหมู่บุคลากร นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาและการพัฒนาโรงเรียน

2.3 องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

จิตรา ดุษฎีเมธา (2561, หน้า 81) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของผู้บริหาร ประกอบด้วยท่าทีที่สง่างาม ความสามารถในการจูงใจผู้อื่น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการแสดงออกถึงความน่าเชื่อถือ ซึ่งมีบทบาทในการสร้างความไว้วางใจในทีมงานและชุมชนทางการศึกษา

ปราณี ปัทมานนท์ (2562, หน้า 91) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของผู้บริหาร มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความมีเมตตา ความเด็ดขาด การมีทักษะการสื่อสาร และการมีจิตวิญญานของความเป็นผู้นำ ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานในสถานศึกษา

ธนกร ต้นเจริญ (2564, หน้า 103) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของบุคลิกภาพผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย ความมั่นใจในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความรับผิดชอบ และความสามารถในการปรับตัว ซึ่งมีผลต่อการบริหารงานและการสร้างภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือในองค์กร

คอนเจอร์ (Conger, 1989, p.79) กล่าวว่า องค์ประกอบของบุคลิกภาพผู้บริหารสถานศึกษาควรครอบคลุมถึงความสามารถในการวางนโยบาย การวางแผนยุทธศาสตร์ และการจัดการองค์รวมในด้านการเรียนการสอน การเงิน การพัฒนาบุคลากร และการบริหารความสัมพันธ์ในองค์กร

โกลแมน (Goleman, 1998, p.317) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของผู้นำมีองค์ประกอบหลัก คือ ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ซึ่งรวมถึงการตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมอารมณ์ ความเห็นอกเห็นใจ และทักษะทางสังคมที่มีผลต่อการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

นอร์ธเฮาส์ (Northouse, 2016, p.25) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของผู้นำทางการศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น ความซื่อสัตย์ ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ ความตั้งใจจริง และการคิดเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ช่วยให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จในการนำองค์กร

จากการศึกษาองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า องค์ประกอบของบุคลิกภาพผู้บริหารสถานศึกษามีความหลากหลายและครอบคลุมทั้งด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และความสามารถในการบริหารจัดการ ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพที่ดีจะมีความมั่นใจในตนเอง ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีทักษะการสื่อสาร มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการวางแผน และตัดสินใจ ตลอดจนมีคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการบริหารจัดการองค์กรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากบุคลากรและสังคม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนถึงพฤติกรรมภายนอกซึ่งเกิดจากลักษณะภายในของบุคคล ทั้งในด้านการวางตัว การควบคุมอารมณ์ และทัศนคติที่แสดงออกในบริบทของการบริหารงาน โดยเฉพาะการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย ท่าทางที่เหมาะสม สุภาพอ่อนโยน ร่าเริง แจ่มใส มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความกระตือรือร้นและเชื่อมั่นในตนเอง ตลอดจนมีจิตใจที่โอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น บุคลิกภาพใน

ลักษณะดังกล่าวล้วนเอื้อต่อการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี เสริมสร้างแรงจูงใจ และความไว้วางใจ ในหมู่บุคลากร ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์

3.1 ความหมายด้านมนุษยสัมพันธ์

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความหมายด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สมบัติ ชินศรี (2557ข, หน้า 52) ได้กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารและร่วมมือกับบุคลากรในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และมีความเคารพในศักดิ์ศรีของผู้อื่น

สุพัตรา สุภาพ (2561, หน้า 67) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตร เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็น และร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ธนกร ต้นเจริญ (2564, หน้า 109) ได้กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างแรงจูงใจ ความร่วมมือ และความผูกพันของบุคลากรต่อองค์กร ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารและความสำเร็จของสถานศึกษา

สต็อกดิลล์ (Stogdill, 1948, p.66) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องสามารถสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในองค์กร โดยการแสดงออกถึงความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจ และการยอมรับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การทำงานร่วมกันเกิดขึ้นอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความหมายด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นคุณลักษณะสำคัญที่สะท้อนถึงความสามารถของผู้บริหารในการติดต่อสื่อสาร สร้างความร่วมมือ และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในองค์กร การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตร เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น การทำงานเป็นทีม และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและความสำเร็จของสถานศึกษา

3.2 ความสำคัญด้านมนุษยสัมพันธ์

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ศิริพร กิจการ (2561, หน้า 76) ได้กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างกลมเกลียวลดความขัดแย้ง และสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันในองค์กร

อรรวรรณ วิจิตร (2562, หน้า 33) ได้กล่าวว่า การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทำให้ผู้บริหารสามารถเข้าถึงปัญหาและความต้องการของครูและบุคลากรอย่างแท้จริง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในสถานศึกษา

ปราณี ปัทมานนท์ (2562, หน้า 93) ได้กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ที่ดีช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตรและเปิดกว้าง ทำให้บุคลากรรู้สึกมีคุณค่าและเต็มใจที่จะร่วมพัฒนาองค์กรไปในทิศทางเดียวกัน

ฮอลล์ (Hall, 1972, p.58) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานถือเป็นหนึ่งในทักษะพื้นฐานของผู้ผู้นำในองค์กรการศึกษา และเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงบวก

โอเวน (Owens, 2001, p.134) ได้กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นกลยุทธ์ที่ผู้บริหารใช้เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจ และหล่อหลอมความผูกพันของบุคลากรต่อเป้าหมายขององค์กร

ยุกันดา (Yukl, 2013, p.287) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่ดีต้องสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ไว้วางใจได้กับผู้ร่วมงาน โดยอาศัยความจริงใจ ความเข้าใจ และการมีปฏิสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์

จากการศึกษาความสำคัญด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และบรรยากาศการทำงานที่ดีในองค์กร ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสถานศึกษา

3.3 องค์ประกอบด้านมนุษยสัมพันธ์

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้องค์ประกอบด้านมนุษยสัมพันธ์ ดังนี้

ศิริพร กิจการ (2561, หน้า 78) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารประกอบด้วย การรู้จักเอาใจใส่บุคลากร การแสดงออกถึงความจริงใจ และการให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

อรรวรรณ วิจิตร (2562, หน้า 35) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การแสดงออกถึงความเป็นมิตร และการมีจิตวิทยาในการจัดการกับความขัดแย้ง

ธนกร ต้นเจริญ (2564, หน้า 110) ได้กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารประกอบด้วยความสามารถในการสื่อสาร การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น การร่วมมือ และการสร้างความผูกพัน ซึ่งช่วยสร้างทีมงานที่มีพลังและเข้มแข็ง

โกลแมน (Goleman, 2000, p.78) ได้กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์ของผู้นำ ประกอบด้วยความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence) ซึ่งรวมถึงความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) การติดต่อสื่อสารที่ดี และความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น

ยูกันดา (Yukl, 2013, p.290) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะมี องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความไว้วางใจ การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ เสมอภาคและสร้างสรรค์

ฮอลล์ (Hall, 1972, p.58) ได้กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหารควรประกอบด้วย ความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ การให้เกียรติซึ่งกันและกัน และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ ส่งเสริมความสามัคคี

จากการศึกษาความสำคัญด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า มนุษย์สัมพันธ์เป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการภายในองค์กร การศึกษา ผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่เกื้อกูล เสริมสร้างความ เข้าใจ ความไว้วางใจ และความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันของบุคลากรในองค์กร ส่งผลให้ การทำงานเกิดความร่วมมือ การมีส่วนร่วม และการพัฒนาองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ พฤติกรรมที่สะท้อนถึงความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากร ทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม และองค์กร โดยการแสดงออกถึงความเป็นมิตร ความจริงใจ การยิ้มแย้มแจ่มใส การรับฟัง ความคิดเห็นด้วยความเข้าใจ การใส่ใจในงานของผู้อื่น และการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งล้วนเป็น องค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การทำงานภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ และ บรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างยั่งยืน

4. ด้านความเป็นผู้นำ

4.1 ความหมายด้านความเป็นผู้นำ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความหมายด้านความเป็นผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

พเยาว์ ยินดีสุข (2558, หน้า 45) ได้กล่าวว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา หมายถึง ความสามารถในการชี้แนะ ทิศทาง วางแผน ตัดสินใจ และกระตุ้นให้บุคลากรใน องค์กรร่วมกันดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริพร กิจการ (2560, หน้า 82) ได้กล่าวว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการใช้วิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างแรงจูงใจที่สามารถจูงใจให้ บุคลากรยอมรับและร่วมกันพัฒนาองค์กรได้

วารสารณ์ ธรรมสโรช (2564, หน้า 101) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่ดี ต้องสามารถโน้มน้าวใจ สร้างความเชื่อมั่น และมีจริยธรรมในการดำเนินงาน เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสร้างความร่วมมือในองค์กร

สต็อกคิลล์ (Stogdill, 1948, p.66) กล่าวว่า ภาวะผู้นำไม่ใช่เพียงคุณลักษณะของบุคคลแต่เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อกลุ่มในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยผ่านการสร้างความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

จากการศึกษาความหมายด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า คุณลักษณะและความสามารถของผู้บริหารในการกำหนดทิศทาง วางแผน ตัดสินใจ สื่อสาร สร้างแรงจูงใจ และเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อจูงใจให้บุคลากรเกิดความร่วมมือและมีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมาย โดยใช้วิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ และจริยธรรม ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4.2 ความสำคัญด้านความเป็นผู้นำ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สมบัติ ชินศรี (2557ก, หน้า 98) กล่าวว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคือความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตาม โดยการใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ ในการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรการศึกษา รวมทั้งการสร้างความร่วมมือ จากทุกฝ่ายในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

อัจฉรา เชาวตระกุล (2562, หน้า 87) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำที่ดีต้องมีความสามารถในการปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ การคิดเชิงกลยุทธ์ และการสร้างทีมงานที่มีความร่วมมือเพื่อการพัฒนาองค์กรในทิศทางที่ต้องการ

ธวัชชัย กิตติวัฒนากร (2561, หน้า 72) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาคือการมองเห็นภาพรวมขององค์กร การมีวิสัยทัศน์ที่สามารถถ่ายทอดให้บุคลากร ทุกคน เข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

จากการศึกษาความสำคัญด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจและการกระตุ้นให้บุคลากรร่วมมือในการพัฒนาองค์กรเพื่อบรรลุเป้าหมาย การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ การคิดเชิงกลยุทธ์ และการสร้างทีมงานที่มีความร่วมมือเป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาองค์กรการศึกษาไปสู่ความสำเร็จ

4.3 องค์ประกอบด้านความเป็นผู้นำ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้องค์ประกอบด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

จินตนา บุญบงการ (2561, หน้า 70) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของผู้นำทางการศึกษาประกอบด้วยการใช้วิสัยทัศน์ การตัดสินใจที่ดี ความสามารถในการจูงใจ และการพัฒนาทีมงาน

คูเซส, และพอสเนอร์ (Kouzes, & Posner, 2007, p.25) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของผู้นำ ได้แก่ การเป็นแบบอย่าง การสร้างแรงบันดาลใจ การให้โอกาส การส่งเสริมวิสัยทัศน์ และการสร้างสรรค์นวัตกรรม

จากการศึกษาองค์ประกอบด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหารประกอบด้วยคุณลักษณะและพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการทำงาน มีเป้าหมายร่วมกัน และสามารถพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา การสื่อสารที่ดี การสร้างแรงบันดาลใจ การพัฒนาทีมงาน และการเป็นแบบอย่างที่ดีทางจริยธรรมและคุณธรรม ซึ่งล้วนมีส่วนช่วยให้การบริหารจัดการสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและ เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง พฤติกรรม และความสามารถของผู้บริหารในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างแรงจูงใจ จูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยอาศัยการควบคุมอารมณ์ การสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง การนำ การเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมความก้าวหน้าในงานของบุคลากร รวมถึง การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

5. ด้านความรู้ความสามารถ

5.1 ความหมายด้านความรู้ความสามารถ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความหมายด้านความรู้ความสามารถ ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

พเยาว์ ยินดีสุข (2558, หน้า 59) ได้กล่าวว่า ความรู้และทักษะในการบริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจอย่างรอบคอบ วางแผนพัฒนาองค์กร และประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างมีระบบ

จินตนา บุญบงการ (2561, หน้า 66) ได้กล่าวว่า ความรู้ความสามารถของผู้บริหารหมายถึงการมีความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการพัฒนาครู บุคลากร และนักเรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของสถานศึกษา

อัจฉรา เชาว์ตระกูล (2562, หน้า 75) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถต้องมีความเข้าใจในหลักการบริหาร การจัดการศึกษา และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เหล่านั้นในการวางแผน พัฒนา และแก้ไขปัญหาภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สต็อกดิลล์ (Stogdill, 1948, p.66) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจในงานของตนเองและของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อสามารถวางแผน ตัดสินใจ และบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นรากฐานของการสร้างอิทธิพลต่อทีมงาน

คอนเจอร์ (Conger, 1989, p.79) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับโปรแกรมทางการศึกษาและกระบวนการสอนบุคลากร นักเรียน ครู อาจารย์ การเงิน และงานธุรการต่างๆ ซึ่งสะท้อนถึงความรู้ความสามารถรอบด้านของผู้นำ

ลีธวูด (Leithwood, 1994, p.15) ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้ทางด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์สถานการณ์ และการใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ คือปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนองค์กรการศึกษาไปสู่ความสำเร็จ

จากการศึกษาความหมายด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องมีความรู้รอบด้านในด้านการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาบุคลากร เพื่อวางแผนและตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กรและบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

5.2 ความสำคัญด้านความรู้ความสามารถ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้ความสำคัญด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สมบัติ ชินศรี (2557ก, หน้า 98) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถต้องสามารถใช้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การบริหารการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริพร กิจการ (2560, หน้า 82) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารต้องมีความรู้ในการบริหารและการวางแผนเพื่อให้สามารถพัฒนาองค์กรและบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อรรวรรณ วิจิตร (2562, หน้า 28) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถต้องสามารถนำความรู้ด้านการบริหารมาใช้ในการตัดสินใจและพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความสำคัญด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถต้องสามารถนำความรู้ในด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาบุคลากรมาใช้ในการตัดสินใจและพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ

5.3 องค์ประกอบด้านความรู้ความสามารถ

นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้ให้องค์ประกอบด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ปาริชาติ ศีลาแลง (2557, หน้า 29) ได้กล่าวไว้ว่า การที่ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ มีความก้าวหน้า ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาสร้างบรรยากาศการทำงาน รอบรู้ในบทบาทหน้าที่ สร้างความมั่นใจกับผู้ร่วม มีทักษะในการใช้ภาษาในการสื่อสาร มีความสามารถในการพัฒนา

สิริรัตน์ อภิบาลศรี (2560, หน้า 25) ได้กล่าวไว้ว่า การเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีเป้าหมาย มีทักษะในการบริหารงาน สามารถแก้ปัญหา พัฒนา สนับสนุน แนะนำ การปฏิบัติงานให้ผู้ร่วมงานได้

ชีวิสารณ์ กิ่งแก้ว (2561, หน้า 10) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการมีประสบการณ์ด้านความรู้ ทักษะในการบริหาร ความเฉลียวฉลาด ปฏิภาณไหวพริบ การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา รู้ทันสถานการณ์ต่างๆ เข้าใจกฎหมายระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาองค์ประกอบด้านความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องมีความคิดสร้างสรรค์และทันสมัย มีทักษะในการแก้ปัญหาและการพัฒนาองค์กร รวมทั้งมีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองได้ดี นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องมีความสามารถในการใช้เหตุผลและปฏิภาณไหวพริบในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา พร้อมทั้งสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและส่งเสริมการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง ผู้บริหารต้องมีความรู้ในด้านการบริหาร การจัดการ และการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้สามารถวางแผน ตัดสินใจ และดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องมีทักษะในการแก้ปัญหาและการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี โดยใช้ความรู้ทันต่อเหตุการณ์และสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถในการสื่อสารและทำงานร่วมกับบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์กร

สภาพบริบททั่วไปของสำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ

พ.ศ. 2523 มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมสามัญศึกษากำหนดให้มีกองการศึกษาพิเศษรับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส จึงแบ่งออกเป็น ฝ่ายส่งเสริมการศึกษาพิเศษ และฝ่ายส่งเสริมการศึกษาสงเคราะห์ พ.ศ. 2541 ได้ออกพระราชกฤษฎีกา

แบ่งส่วนราชการ กรมสามัญศึกษาเป็นกองการศึกษาเพื่อคนพิการและกองการศึกษาสงเคราะห์ เพื่อให้มีการจัดการศึกษา ให้แก่คนพิการและผู้ด้อยโอกาสอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น พ.ศ. 2546 เนื่องจากมีการปฏิรูประบบราชการ ได้มีการปรับโครงสร้างของกระทรวงศึกษาพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาให้ทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และกำหนดให้ต้องจัดการศึกษา สำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและ การเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก

วิสัยทัศน์

คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ทั่วถึงและมีคุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

พันธกิจ

1. เสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาค ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย
2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาตามหลักสูตร และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ
3. พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพและศาสตร์เฉพาะทาง
4. พัฒนาระบบสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาให้มีคุณภาพและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน
5. พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

อำนาจหน้าที่ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546
 - 1.1 จัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งประเมินและรายงานผล
 - 1.2 ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส จัดระบบสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส
 - 1.3 วิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการและผู้ด้อยโอกาส

1.4 ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำหรับคนพิการ

1.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือ
ที่ได้รับมอบมา

2. ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับ
งานเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

2.1 ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับ คนพิการ
ในสถานศึกษา รวมทั้งประเมินและรายงานผลต่อคณะกรรมการ

2.2 สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจัดการเรียนร่วมแก่คนพิการใน
เขตพื้นที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ

2.3 วิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการ

2.4 ผลิตรายการและพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษา
ของคนพิการ

2.5 ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

2.6 ดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการของกองทุน

2.7 ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถผลิต และพัฒนาเทคโนโลยี
สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

2.8 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา
สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

2.9 ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับ
คนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษ เพื่อเด็ก
พิการและผู้ด้อยโอกาส ที่อยู่ในความดูแลของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

กลยุทธ์และจุดเน้น

1. การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส
2. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการให้บริการทางการศึกษา และการฝึกอบรมเพื่อคน
พิการและผู้ด้อยโอกาสสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สามารถประกอบอาชีพและพึ่งตนเองได้ตาม
ศักยภาพ

3. การพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อ
คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องคนพิการและผู้ด้อยโอกาส สามารถบริหาร
จัดการ บริหารหลักสูตรและวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. การผลิต พัฒนากระจายสื่อเทคโนโลยีการศึกษาและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการให้ทั่วถึง เพียงพอและเหมาะสมตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

5. การประสานเครือข่ายการทำงานระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งการระดมทรัพยากรในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการและผู้ด้อยโอกาส

เป้าประสงค์ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมทั่วถึงด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย

2. คนพิการและเด็กด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต รวมถึงคุณธรรมจริยธรรม และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีทักษะเฉพาะทาง มีประสบการณ์ทางศาสตร์การศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์

4. ระบบสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์ มีคุณภาพและสอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน

5. ระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ซึ่งจากเป้าประสงค์ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษนั้นสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เพื่อเสริมสร้างโอกาสการเข้าถึงคนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่าง เท่าเทียมทั่วถึงและมีคุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนดั่งนั้นทางสำนักบริหาร งานการศึกษาพิเศษ จึงได้จัดตั้งสถานศึกษาภายในจังหวัดลพบุรีทั้งหมด 4 แห่งขึ้น เพื่อให้คนพิการ และเด็กด้อยโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันซึ่งได้แก่ 1) โรงเรียนลพบุรีปัญญาคุณ จังหวัดลพบุรี เป็นสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ซึ่งถือว่าเป็นสถานศึกษาของรัฐ ที่จัดการ ศึกษาสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะ ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไป กลับ และรับบริการที่บ้าน ซึ่งแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 ประเภท คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นักเรียนที่มีความบกพร่องทางออทิสติก และนักเรียน พิการซ้อน มีนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดอุทัย และจังหวัดอ่างทอง 2) โรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศ จังหวัดลพบุรี เป็น สถานศึกษาเฉพาะความพิการที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ เนื่องจากมีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการภาคกลางทั้งหมด 7 จังหวัด ซึ่งได้แก่ ลพบุรี สระบุรี อุทัยธานี ชัยนาท อ่างทอง สิงห์บุรี และพระนครศรีอยุธยา 3) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33 จังหวัดลพบุรี เป็นสถานศึกษาประเภทศึกษาสงเคราะห์จัดการศึกษาแบบอยู่ประจำ โดยรับเด็กที่ด้อยโอกาสทาง การศึกษาและโดยเฉพาะเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ทั่วประเทศ ซึ่งมีเขตพื้นที่บริการ ได้แก่

จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครสวรรค์ (อำเภอหนองบัว อำเภอท่าตะโก อำเภอไพศาลี อำเภอตากฟ้า อำเภอตาคลี) และ 4) ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี เป็นการจัด และส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของคณาธิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงถือได้ว่าเป็นสถานศึกษาที่การจัดการศึกษาที่มีการจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่า มีการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส โดยจะต้องจัดให้บุคคล ดังกล่าวมีสิทธิได้รับ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นในทุกๆ ด้าน ในด้านการจัดการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

วันชัย สุตรีศาสตร์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาภาคเหนือ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านความเป็นผู้นำด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านความสามารถในการบริหารตามลำดับ 2) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับ ขนาดโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 2 ทั้งโดยรวม และรายด้าน ทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภัทรภา วงศ์พันธ์ (2560, หน้า 177) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการทำงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับ มากที่สุดทุกข้อ และประสิทธิผลการทำงานของครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิผลการทำงานของครูผู้สอน ที่มีสถานภาพในการทำงานต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่ แตกต่างกัน 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการทำงานของ ครูผู้สอนที่ทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนที่มีประสพการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน 4) คุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการทำงาน ของครูผู้สอนที่ทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 5) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการทำงานของครูผู้สอนที่ทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการทำงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.50$) สถิติที่ระดับ .01 7) แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลการทำงานของครูผู้สอนตามความคิดเห็นของเชี่ยวชาญ 3 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ การเป็นผู้นำด้านวิชาการและการเป็นน้าสังคมและชุมชน ส่วนแนวทางในการพัฒนาประสิทธิผลการทำงานของครูของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาแผนการสอน ให้สามารถปฏิบัติได้จริงในชั้นเรียน พัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน และรายงานผล การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

กิ่งแก้ว ห้วยจันทร์ (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในเขตอำเภอสรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในอำเภอสรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอสรีราชา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในอำเภอสรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านความรู้ความสามารถ และด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในอำเภอสรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาวดี พรหมทะสาร (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม มีความสำคัญ อยู่ใน

ระดับมากที่สุดทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะทางการบริหาร ด้านวิสัยทัศน์ ด้านประสพการณ์ และผลสำเร็จ ในการปฏิบัติและด้านความรู้ ความสามารถ 2) ครูผู้สอนที่มีประสพการณ์ในการทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ฐาภรณ์ ทศมาลี (2562, หน้า 93) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติปัจจัยด้าน ประสพการณ์จากการทำงานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากที่สุด 2) ปัจจัยด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติปัจจัยด้านประสพการณ์จากการทำงาน มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทัศนีย์ ทิพย์คงคา (2564, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครู ใน โรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ครูที่มีวุฒิการศึกษาและ ประสพการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ที่พึงประสงค์ของครูใน โรงเรียนเขตอำเภอสามโคก โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สิริพงศ์ พงศ์เชื้อทอง, และพงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์ (2565, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเรียง ตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีมนุษย สัมพันธ์ ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และด้านความสัมพันธ์กับงาน 2) การเปรียบเทียบ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามเพศและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ปัญญา บัวบาน (2565, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู กลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านความรู้ความสามารถ และด้านความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภาวดี สการ์รันต์, บุญส่ง ทองเอียง, และพระครูวินัยธร วุฒิชัย ชยวัฑฒโธม (2567, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในอำเภอฉวาง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจาก มากไปน้อย ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ด้านทักษะการบริหาร ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำ และด้านความรู้ความสามารถ 2) ครูที่มีเพศและอายุแตกต่างกันการรับรู้ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน การรับรู้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) แนวทางการพัฒนา ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ 3.1) พัฒนาตนเองด้านวิชาการและภาวะ ผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง 3.2) นำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา 3.3) วิเคราะห์ ปัจจัยแวดล้อมและกำหนดวิสัยทัศน์ 3.4) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 3.5) เป็นนักบริหารเชิงกลยุทธ์ และ 3.6) สร้างความร่วมมือกับเครือข่ายอย่างเป็นระบบ

อริศรา ชูช่วย, และบุญผดุง สุทธิพงษ์ (2568, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ในพระราชูปถัมภ์ฯ ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ คุณลักษณะด้านผู้นำ คุณลักษณะ ด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ และคุณลักษณะด้าน

คุณธรรมจริยธรรม 2) การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนที่ปังกกรวิทยาพัฒนาในพระราชูปถัมภ์ฯ จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เบลซ, และเบลซ (Blase, & Blase, 1994, p.671) ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง ชาติภาวะผู้นำของผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิบัติหน้าที่จากทัศนะของครูผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 50 คน ในสหรัฐอเมริกา ที่มีปัญหาถูกผู้บริหารโรงเรียนละเลยไม่เอาใจใส่ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารที่ขาดภาวะผู้นำมีความบกพร่อง คือ ละเลยต่อการเอาใจใส่ครูทั้ง ทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ เช่น ไม่ให้ความร่วมมือในการใช้อุปกรณ์การสอน ขาดความสัมพันธ์ กับผู้ร่วมงานและอื่น ผลจากการวิจัยนี้ทำให้มีการวางแผนเพื่อหาทางแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดลักษณะเช่นนี้ อีกโรงเรียนอื่น

แมคแคซี (MaCarty, 1998, pp.14-17) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะการเป็นผู้นำในทางที่ดีขึ้น พบว่า บุคลิกลักษณะของผู้นำมีส่วนสำคัญต่ออาชีพทางการศึกษา ผู้หญิงเป็นผู้นำที่มีความอ่อนโยน โอบอ้อมผ่อนตาม และให้ความร่วมมือกับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในองค์กรเป็นศูนย์รวมของกระบวนการตัดสินใจ

นูเบิร์ต (Neubert, 1998, p.96) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะทั่วไปของผู้นำที่เห็นได้ชัดในการทำงานเป็นกลุ่มๆ สรุปได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำในการทำงานเป็นกลุ่มนั้น ผู้นำต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลในกลุ่มอื่น เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มมีความสุขรอบคอบ ซื่อตรงต่อหน้าที่ เป็นที่ปรึกษาที่ดียอมรับในความรู้ ความสามารถของคนอื่น สามารถประสานงานได้ดี และรู้จักข้อบกพร่องของตนเองแล้วพัฒนาให้ดีขึ้น

แมกนุสัน (Magnuson, 2006, p.95) กล่าวไว้ว่า ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในสหรัฐอเมริกา โดยจำแนกคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ คุณลักษณะด้านส่วนตัว และคุณลักษณะด้านวิชาชีพ สรุปคุณลักษณะทั้งสองด้านได้ดังนี้ 1) คุณลักษณะส่วนตัว มีดังนี้ ความยุติธรรมและมีวิจาร์ณญาณ ความซื่อสัตย์และจงรักภักดี ความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เป็นผู้ใช้สติไม่ใช้อารมณ์ ความจริงใจ ความเป็นมิตร อารมณ์ขัน ใจกว้าง และเปิดเผย ความเสมอต้นเสมอปลาย ความเมตตาปราณี และเอื้ออาทรผู้อื่น 2) คุณลักษณะด้านวิชาชีพ มีดังนี้ ความสามารถในการติดต่อประสานงาน และเข้ากับผู้อื่นได้ดี ความรู้ความสามารถในวิชาการบริหารเป็นอย่างดี ความสามารถในการมอบหมายงานให้ผู้อื่น ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี การตัดสินใจ ความสามารถในการยอมรับการปฏิบัติงานของผู้อื่น ความสนใจในบุคคลอื่นๆ ความสามารถในการวางแผน และจัดระเบียบ การรู้จักใช้อำนาจหน้าที่อย่างเหมาะสม

อีเคนท์ (Eckant, 2008, p.89) ได้ศึกษาเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่มลรัฐอิลลินอยล์ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไม่ต่างกัน และพบว่า ความต้องการผู้บริหารสถานศึกษา 9 ลักษณะแรก คือ 1) การรับรู้ในตำแหน่งหน้าที่ 2) ความมั่นคงทางอารมณ์ 3) ทักษะในการตัดสินใจ 4) ทักษะในการสื่อสาร 5) ความสัมพันธ์ในบุคลิกภาพ 6) การปรับตัวด้วยความรอบคอบ 7) ลักษณะทางศีลธรรม 8) สติปัญญา 9) สุขภาพดี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายด้วยการร่วมดำเนินการกับบุคคลอื่นทั้งภายในสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ การเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีคุณลักษณะที่สามารถทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานของบุคลากร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน 5 ด้าน ดังนี้ คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านความเป็นผู้นำ 5) ด้านความรู้ความสามารถ ซึ่งอาจเป็นคำตอบและแนวทางให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่ดี ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริหาร การประพฤติปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาอันจะนำไปสู่ การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครูผู้สอน ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ กับผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เกิดสัมฤทธิ์ผลต่อไปในอนาคต และสะท้อนถึงความพยายามในการปรับใช้แนวคิดเชิงสากลที่เน้นลักษณะผู้นำที่มีความยืดหยุ่น และเหมาะสมกับบริบทเฉพาะ การประยุกต์ใช้แนวคิดของ Stogdill นี้จะช่วยให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาทักษะการบริหารเชิงกลยุทธ์และการตอบสนองต่อความแตกต่างของผู้เรียนในสถานศึกษา ทั้งนี้ ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในระบบการศึกษาพิเศษโดยรวม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ซึ่งมีวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 38 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 276 คน รวมทั้งสิ้น 314 คน (ระบบสารสนเทศทางการศึกษาและการศึกษาสงเคราะห์, 25 ตุลาคม 2566)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เปิดตารางของเครซีและมอร์แกนที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้ความคลาดเคลื่อน .05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 173 คน แต่เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อยกว่าครู ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 15 : 85 โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 15 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้จำนวน 26 คน และครู ร้อยละ 85 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้จำนวน 147 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

โรงเรียน	จำนวนประชากร (N)			กลุ่มตัวอย่าง (n)		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูและบุคลากรทางการศึกษา	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูและบุคลากรทางการศึกษา	รวม
โรงเรียนลพบุรีปัญญานุกูล จังหวัดลพบุรี	11	86	97	8	46	54
โรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศ จังหวัดลพบุรี	11	47	58	7	25	32
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33 จังหวัดลพบุรี	11	65	76	8	35	43
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 จังหวัดลพบุรี	5	78	83	3	41	44
รวม	38	276	314	26	147	173

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์ เพื่อนำมาประกอบ ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วยเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านความเป็นผู้นำ 5) ด้านความรู้ความสามารถ คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ (สุวริย์ ศิริโกภาภิรมย์, 2546, หน้า 139-140) โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือวัดของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านความเป็นผู้นำ 5) ด้านความรู้ความสามารถ
2. วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
3. สร้างแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้กำหนดเป็นประเด็นให้ครอบคลุมขอบเขตที่กำหนด ในกรอบแนวคิดเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้าง เพื่อพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสมกับขอบเขตที่กำหนด
2. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ผู้ค้นคว้าได้นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษา ได้ทำการตรวจสอบเบื้องต้น และมีการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รอบรู้เฉพาะเรื่อง (subject matter specialists) จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ครอบคลุมความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ซึ่งข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00
3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability)

4. หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient method) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2551, หน้า 248) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการค้นคว้าอิสระตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

2. เมื่อโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี อนุญาตให้เก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้การตอบแบบสอบถาม

3. จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล พร้อมแบบสอบถามที่ใส่รหัสกำกับแล้ว ไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 173 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 147 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดส่งด้วยไปรษณีย์

4. ผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามคืน และนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจนับและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอผลการวิเคราะห์

ข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง โดยแปลความหมายการให้คะแนนจากค่าเฉลี่ย (mean) ตามเกณฑ์ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542, หน้า 108)

- 4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.49 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และเมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีแอลเอสดี (L.S.D.) ของฟิชเชอร์ (Fisher)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยสถิติต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อวัดความเที่ยงตรง (validity) คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549, หน้า 73)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาหรือลักษณะพฤติกรรม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. การหาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549, หน้า 76)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	N	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	S_i	แทน	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S_t	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบสอบถาม

3.1 การหาค่าร้อยละ (percentage) คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, หน้า 35-40)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.2 การหาค่าเฉลี่ย (mean) คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549, หน้า 86)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนหน่วยในกลุ่มตัวอย่าง

3.3 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549, หน้า 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละข้อ
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

4.1 การทดสอบความแตกต่างระหว่างประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549, หน้า 87)

$$F = \frac{s_1^2}{s_2^2}, \quad df_1 = n_1 - 1, \quad df_2 = n_2 - 1, \quad s_1^2 > s_2^2$$

เมื่อ	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่ามาก
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าน้อย

- ถ้าทดสอบแล้วมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}, \quad df = \frac{\left[\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}\right]^2}{\frac{\left[\frac{s_1^2}{n_1}\right]^2}{n_1 - 1} + \frac{\left[\frac{s_2^2}{n_2}\right]^2}{n_2 - 1}}$$

- ถ้าทดสอบแล้วมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\sigma_1^2 = \sigma_2^2$)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right]}} \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	สถิติทดสอบที (t-test)
	\bar{X}_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนหน่วยในกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนหน่วยในกลุ่มที่ 2

4.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) คำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549, หน้า 88)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (mean of sum squares between groups)
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม (mean of sum squares within groups)

4.3 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีแอลเอสดี Least Significant Difference (LSD) ของฟิชเชอร์ (Fisher) คำนวณจากสูตร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545, หน้า 333)

$$LSD = t_{1-\frac{\alpha}{2}; n-k} \sqrt{MSE \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]}$$

เมื่อ	LSD	แทน	ผลต่างนัยสำคัญที่คำนวณได้สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ i และ j
	MSE	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน MS_w
	K	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบ
	n	แทน	จำนวนตัวอย่างทั้งหมด
	α	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ
df	แทน	ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน
MS	แทน	ผลเฉลี่ยกำลังสอง
p	แทน	ค่าทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ
*p \leq .05	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี คือการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี โดยใช้การทดสอบที (t-test) ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบเอฟ (F-test) ถ้ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี แอลเอสดี (L.S.D.) ของฟิชเชอร์ (Fisher)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (n =173 คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	68	39.31
2) หญิง	105	60.69
2. ระดับการศึกษา		
1) ปริญญาตรี	131	75.72
2) สูงกว่าปริญญาตรี	42	24.28
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
1) น้อยกว่า 5 ปี	51	29.48
2) 5 - 10 ปี	93	53.76
3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	29	16.76
รวม	173	100.00

จากตาราง 2 จำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.69 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 75.72 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.76

ตอนที่ 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านความเป็นผู้นำ 5) ด้านความรู้ความสามารถ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ในภาพรวม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี	ระดับคุณลักษณะ			ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.65	0.34	มากที่สุด	1
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.62	0.43	มากที่สุด	2
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.53	0.37	มากที่สุด	3
4. ด้านความเป็นผู้นำ	4.40	0.74	มาก	5
5. ด้านความรู้ความสามารถ	4.51	0.54	มากที่สุด	4
ภาพรวม	4.54	0.33	มากที่สุด	

จากตาราง 3 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.33) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.34) ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.43) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.37) ด้านความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.54) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.74)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด	4.61	0.63	มากที่สุด	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำและกล้าหาญในเชิงคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	4.62	0.69	มากที่สุด	4
3. ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเคารพ ศรัทธาในเกียรติของตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ	4.57	0.65	มากที่สุด	8
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงตรง	4.58	0.64	มากที่สุด	7
5. ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนตามมาตรฐาน คุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่นอยู่เสมอ	4.64	0.61	มากที่สุด	3
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีจรรยาบรรณวิชาชีพในการปฏิบัติงานชัดเจน	4.83	0.49	มากที่สุด	1
7. ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานอย่างเหมาะสม	4.59	0.72	มากที่สุด	6
8. ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง	4.76	0.58	มากที่สุด	2
ภาพรวม	4.65	0.34	มากที่สุด	

จากตาราง 4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านคุณธรรม จริยธรรม ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.34) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีจรรยาบรรณวิชาชีพในการปฏิบัติงานชัดเจน ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.49)
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.58) และ
- 3) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณธรรม

จริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.61) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเคารพ ศรัทธาในเกียรติของตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.65)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านบุคลิกภาพ

ด้านบุคลิกภาพ	ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามโอกาสต่างๆ	4.57	0.60	มากที่สุด	6
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีกริยาท่าทางที่ดีเหมาะสม	4.70	0.58	มากที่สุด	1
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีอารมณ์มั่นคง มีเหตุผล สุภาพ ร่าเริง แจ่มใส	4.70	0.58	มากที่สุด	1
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์	4.57	0.67	มากที่สุด	6
5. ผู้บริหารสถานศึกษาโอปอ้อมเอื้ออารีต่อผู้อื่นเสมอ	4.57	0.67	มากที่สุด	6
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำงานมาก	4.61	0.62	มากที่สุด	4
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยแสดงออกอย่างเหมาะสม	4.62	0.61	มากที่สุด	3
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะนิสัยเป็นคนมองโลกในแง่ดี	4.60	0.59	มากที่สุด	5
ภาพรวม	4.62	0.43	มากที่สุด	

จากตาราง 5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านบุคลิกภาพ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.43) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีกริยาท่าทางที่ดีเหมาะสม ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.58) และผู้บริหารสถานศึกษามีอารมณ์มั่นคง มีเหตุผล สุภาพ ร่าเริง แจ่มใส ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.58) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยแสดงออกอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.61) และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำงานมาก ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งกายสุภาพเหมาะสม

ตามโอกาสต่างๆ ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.60$) ผู้บริหารสถานศึกษามีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.67$) และ ผู้บริหารสถานศึกษาโอบอ้อมเอื้ออารีต่อผู้อื่นเสมอ ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.67$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านมนุษยสัมพันธ์

ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ดี	4.49	0.61	มาก	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลิกภาพเป็นกันเองต่อผู้ร่วมงาน	4.69	0.58	มากที่สุด	1
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน	4.39	0.50	มาก	8
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ	4.49	0.52	มาก	5
5. ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ร่วมงานอย่างใจเย็น	4.62	0.49	มากที่สุด	2
6. ผู้บริหารสถานศึกษามีความใส่ใจในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ร่วมงาน	4.45	0.67	มาก	7
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีการทักทายพูดคุย พบปะผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานศึกษาสม่ำเสมอ	4.56	0.50	มากที่สุด	3
8. ผู้บริหารสถานศึกษาขยอชมเชย ยินดี ให้เกียรติใช้ถ้อยคำที่สุภาพกับเพื่อนร่วมงานในสถานศึกษา	4.51	0.62	มากที่สุด	4
ภาพรวม	4.53	0.37	มากที่สุด	

จากตาราง 6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.37$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลิกภาพเป็นกันเองต่อผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.58$) 2) ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ร่วมงานอย่างใจเย็น ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.49$) และ

3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการทักทายพูดคุย พบปะผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานศึกษาสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.50)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความเป็นผู้นำ

ด้านความเป็นผู้นำ	ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารงาน	4.43	0.90	มาก	5
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองในระดับดี	4.34	0.77	มาก	6
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่เสมอ	4.26	0.90	มาก	7
4. ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำติชมผู้ร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม	4.49	0.82	มาก	2
5. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างทีมงานที่ดี	4.51	0.89	มากที่สุด	1
6. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาเสมอ	4.46	0.87	มาก	3
7. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในหน้าที่อย่างเสมอภาค	4.24	0.82	มาก	8
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการติดตามงานให้บรรลุวัตถุประสงค์	4.45	0.90	มาก	4
ภาพรวม	4.40	0.74	มาก	

จากตาราง 7 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความเป็นผู้นำ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.74) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างทีมงานที่ดี ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.89) 2) ผู้บริหารสถานศึกษา ให้คำติชมผู้ร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.82) และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็น

ผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาเสมอ ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในหน้าที่อย่างเสมอภาค ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.82)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความรู้ความสามารถ

ด้านความรู้ความสามารถ	ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	ลำดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของงานอย่างชัดเจน	4.54	0.66	มากที่สุด	3
2. ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาใช้เหตุผลเพื่อประกอบการตัดสินใจอยู่เสมอ	4.43	0.66	มาก	8
3. ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันเสมอ	4.47	0.68	มาก	7
4. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน	4.64	0.62	มากที่สุด	1
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของตนอย่างชัดเจน	4.49	0.68	มาก	4
6. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรบุคลากรได้เหมาะสมกับงานและโอกาสต่างๆ	4.48	0.69	มาก	6
7. ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม	4.43	0.63	มาก	8
8. ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นประชาธิปไตยในการรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานอย่างจริงจัง	4.62	0.61	มากที่สุด	2
9. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม	4.49	0.73	มาก	4
10. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความมั่นใจในการทำงานให้บรรลุตามสำเร็จ	4.30	0.68	มาก	10
ภาพรวม	4.51	0.54	มากที่สุด	

จากตาราง 8 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความรู้ความสามารถ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.62)
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นประชาธิปไตยในการรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานอย่างจริงจัง ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.61) และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของงานอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความมั่นใจใน การทำงานให้บรรลุตามสำเร็จ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.68)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบที (t-test) และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทาง เดียว (one-way ANOVA) โดยการทดสอบเอฟ (F-test) ถ้ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี แอลเอสดี (L.S.D.) ของฟิชเชอร์ (Fisher)

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี	เพศ				t	p
	ชาย (68 คน)		หญิง (105 คน)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.67	0.33	4.63	0.35	0.651	.516
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.60	0.47	4.63	0.41	-0.516	.607
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.55	0.38	4.51	0.37	0.645	.520
4. ด้านความเป็นผู้นำ	4.33	0.82	4.45	0.67	-1.047	.296
5. ด้านความรู้ความสามารถ	4.58	0.51	4.46	0.55	1.443	.151
ภาพรวม	4.54	0.34	4.54	0.33	0.144	.886

จากตาราง 9 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวม และรายด้านแล้ว ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี	ระดับการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่า ปริญญาตรี			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.65	0.31	4.64	0.42	0.244	.807
2. ด้านบุคลิกภาพ	4.64	0.41	4.56	0.49	0.966	.335
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.49	0.38	4.63	0.31	-2.461	.016*
4. ด้านความเป็นผู้นำ	4.45	0.66	4.23	0.92	1.451	.152
5. ด้านความรู้ความสามารถ	4.50	0.55	4.55	0.50	-0.499	.618
ภาพรวม	4.55	0.34	4.52	0.33	0.409	.683

* $p \leq .05$

จากตาราง 10 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	p
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.461	2	0.231	2.009	.137
	ภายในกลุ่ม	19.509	170	0.115		
	รวม	19.970	172			
2. ด้านบุคลิกภาพ	ระหว่างกลุ่ม	0.254	2	0.127	0.680	.508
	ภายในกลุ่ม	31.785	170	0.187		
	รวม	32.040	172			
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	0.370	2	0.185	1.365	.258
	ภายในกลุ่ม	23.035	170	0.136		
	รวม	23.405	172			
4. ด้านความเป็นผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	22.881	2	11.441	27.712	.000*
	ภายในกลุ่ม	70.183	170	0.413		
	รวม	93.064	172			
5. ด้านความรู้ความสามารถ	ระหว่างกลุ่ม	1.811	2	0.905	3.220	.042*
	ภายในกลุ่ม	47.791	170	0.281		
	รวม	49.602	172			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.706	2	0.853	8.386	.000*
	ภายในกลุ่ม	17.292	170	0.102		
	รวม	18.998	172			

* $p \leq .05$

จากตาราง 11 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นผู้นำและด้านความรู้ความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี แอลเอสดี (L.S.D.) ของฟิชเชอร์ (Fisher) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความเป็นผู้นำ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ด้าน	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี		
			น้อยกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
			3.84	4.63	4.65
ด้านความเป็นผู้นำ	น้อยกว่า 5 ปี	3.84	-	0.79*	0.81*
	5 - 10 ปี	4.63	-	-	0.02
	มากกว่า 10 ปี	4.65	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 12 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านความเป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ 1) น้อยกว่า 5 ปี กับ 5 - 10 ปี 2) น้อยกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปี

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความรู้ความสามารถ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ด้าน	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	น้อยกว่า 5 ปี		
			น้อยกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
			4.38	4.60	4.44
ด้านความรู้ความสามารถ	น้อยกว่า 5 ปี	4.38	-	0.22*	0.06
	5 - 10 ปี	4.60	-	-	0.16
	มากกว่า 10 ปี	4.44	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 13 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ น้อยกว่า 5 ปี กับ 5 - 10 ปี

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ด้าน	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่		
			น้อยกว่า 5 ปี	5 - 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
			4.39	4.60	4.63
ภาพรวม	น้อยกว่า 5 ปี	4.39	-	0.21*	0.24*
	5 - 10 ปี	4.60	-	-	0.03
	มากกว่า 10 ปี	4.63	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 14 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ 1) น้อยกว่า 5 ปี กับ 5-10 ปี 2) น้อยกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะไว้ ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผล
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สมมติฐานของการวิจัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 38 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 276 คน รวมทั้งสิ้น 314 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เปิดตารางของเครซีและมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีมีความคาดเคลื่อน .05 ในการคำนวณหาขนาดของ กลุ่ม

ตัวอย่างได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 173 คน แต่เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อยกว่าครู ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง 15 : 85 โดยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 15 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้จำนวน 26 คน และครู ร้อยละ 85 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้จำนวน 147 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์ เพื่อนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วยเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 4) ด้านความเป็นผู้นำ 5) ด้านความรู้ความสามารถ คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ (สุวริย์ศิริโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 139-140) โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนตามแนวทางการสร้างเครื่องมือวัดของลิเคิร์ต (Likert)

สรุปผล

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

1.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีจรรยาบรรณวิชาชีพในการปฏิบัติงานชัดเจน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุน ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้อื่นอยู่เสมอ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเคารพ ศรัทธาในเกียรติของตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ

1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น รายชื่อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีกริยาท่าทาง ที่ดีเหมาะสมและผู้บริหารสถานศึกษามีอารมณ์มั่นคง มีเหตุผล สุภาพ ร่าเริง แจ่มใส ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยแสดงออกอย่างเหมาะสม และ 3) ผู้บริหาร สถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำงานมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามโอกาสต่างๆ ผู้บริหารสถานศึกษามีสุขภาพ ร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ และ ผู้บริหารสถานศึกษาโอ้อ้อมเอื้ออารีต่อผู้อื่นเสมอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น รายชื่อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลิกภาพ เป็นกันเองต่อผู้ร่วมงาน 2) ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ร่วมงานอย่างใจ เย็น และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการทักทายพูดคุย พบปะผู้ได้บังคับบัญชาในสถานศึกษาสม่ำเสมอ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน

1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความเป็นผู้นำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ชื่อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้าง ทีมงานที่ดี 2) ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำติชมผู้ร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม และ 3) ผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารสถานศึกษาเสมอ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในหน้าที่อย่างเสมอภาค

1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความรู้ความสามารถ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อ พิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นประชาธิปไตยในการรับ ฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานอย่างจริงจัง และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถ ในการกำหนด วิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของงานอย่างชัดเจน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความมั่นใจในการทำงานให้บรรลุตาม สำเร็จ

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน มีดังนี้

2.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมและรายด้านแล้ว ไม่แตกต่างกัน

2.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นผู้นำและด้านความรู้ความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงใช้การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี แอลเอสดี (L.S.D.) ของฟิชเชอร์ (Fisher) มีผลดังนี้

2.3.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านความเป็นผู้นำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ 1) น้อยกว่า 5 ปี กับ 5 - 10 ปี 2) น้อยกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปี

2.3.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ น้อยกว่า 5 ปี กับ 5 - 10 ปี

2.3.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ คือ 1) น้อยกว่า 5 ปี กับ 5-10 ปี 2) น้อยกว่า 5 ปี กับ มากกว่า 10 ปี

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

1.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการดำรงตำแหน่ง ผู้นำทางการศึกษาอย่างแท้จริง ทั้งในแง่ของคุณธรรม ความประพฤติที่เป็นแบบอย่าง ความมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของด้านความเป็นผู้นำอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับความคาดหวังของครู และบุคลากรในสถานศึกษาที่ต้องการผู้นำซึ่งสามารถกำหนดทิศทาง สร้างแรงจูงใจ และนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วมณี โสพิณ (2563, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครูในเครือข่าย พันธปัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะในด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านความรู้ความสามารถ ภาวะผู้นำ คุณธรรมจริยธรรม และบุคลิกภาพ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติมา สุทธิวาริ (2560, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารมีคุณลักษณะในด้านความรู้ความสามารถ และภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมากที่สุด ขณะที่ด้านคุณธรรมจริยธรรม บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของคุณลักษณะเหล่านี้ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวงศ์ อิมพัฒน์ (2566, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้บริหารในโรงเรียนเฉพาะความพิการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับสูงเช่นกัน โดยเฉพาะในด้านความสามารถในการสื่อสารการเข้าใจบริบทเฉพาะ ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และการบริหารจัดการที่ตอบสนองความหลากหลาย ทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม ผลการวิจัยทั้งจากโรงเรียนทั่วไปและโรงเรียนการศึกษาพิเศษ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกมิติ ทั้งด้านคุณธรรม บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ความรู้ความสามารถ และภาวะผู้นำ โดยเฉพาะในยุคการศึกษา แห่งการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการผู้นำเชิงรุกที่สามารถปรับตัว และนำพาสถานศึกษาไปสู่การพัฒนา ที่ยั่งยืน

1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจ

เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี มีความตระหนักและให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งในด้านความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม การรับผิดชอบต่อนักเรียน และความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้เพราะหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมิได้จำกัดเพียงการบริหารจัดการทั่วไปเท่านั้น หากแต่ยังต้องเป็นแบบอย่างด้านจริยธรรมต่อบุคลากร นักเรียน และชุมชนโดยรอบ การแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่ดี มีบรรยากาศการทำงานที่สร้างสรรค์ และช่วยให้นักเรียนในองค์กรดำเนินงานด้วยจิตสำนึกอันดีงาม นอกจากนี้ ผู้บริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูงยังสามารถตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างรอบคอบและเป็นธรรม อันนำไปสู่การยอมรับจากครู บุคลากร และผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี พรหมทะสาร (2561, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่ออาชีพตามทัศนะ ของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี สگارันต์, บุญส่ง ทองเอียง, และพระครูวินัยธร วุฒิชัย ขยวิฑฒโฒ (2567, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในอำเภอฉวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทราภา วงศ์พันธ์ (2560, หน้า 177) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการทำงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาภากร ทศมาลี (2562, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ให้ความสำคัญและการพัฒนาตนเองในด้านลักษณะภายนอกและภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลิกภาพ ที่โดดเด่นของผู้บริหารประกอบด้วยความมั่นใจในการสื่อสาร ทำทางกิริยาที่เหมาะสม การแสดงออกถึงความสุภาพและอ่อนน้อมถ่อมตน ตลอดจนการมีบุคลิกภาพที่สร้างความประทับใจ และความน่าเชื่อถือในสายตาของผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เหตุผลสำคัญที่บุคลิกภาพของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะบุคลิกภาพเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรและเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากร รวมถึงสร้างแรงจูงใจในการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีบุคลิกภาพดีจะสามารถเป็นผู้นำที่มีเสน่ห์ดึงดูด และสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาทั้งด้านวิชาการและการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา บัวบาน (2565, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี-ระยอง พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญกร ทศมาลี (2562, หน้า 93) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นื่องนุช จรรยาเอก (2559, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประรณนา เจนการ (2555, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านบุคลิกภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ให้ความสำคัญของทักษะการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในบริบทของการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในองค์กรที่มีความซับซ้อนและต้องการความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย เช่น การศึกษาพิเศษ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และความเห็นอกเห็นใจ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีมักจะสร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นมิตรเปิดกว้าง และให้ความสำคัญกับความรู้สึกของบุคลากร ทำให้เกิดความไว้วางใจและความร่วมมือที่ดีส่งผลให้การบริหารงานมีความราบรื่นและประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ ความสามารถในการเข้าใจและแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างเหมาะสม ยังช่วยลดความตึงเครียดและส่งเสริมการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรรัตน์ โพธิ์เลีย (2560, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม

และรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรพร วงศ์ตาชี (2565, หน้า 120) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อริศรา ชูช่วย, และบุญผดุง สุทธิพงศ์ (2568, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน กลุ่มโรงเรียนที่ปทุมธานี พัฒนา ในพระราชูปถัมภ์ฯ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ จักรวันนา (2567, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเฉพาะความพิการกลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์ รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความเป็นผู้นำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี แสดงให้เห็นถึงความสามารถ ในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ในด้านการวางแผน การตัดสินใจ และการสร้างแรงจูงใจ ให้กับบุคลากร ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำสูงจะสามารถส่งเสริมการพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของการศึกษาพิเศษที่ต้องการความเข้าใจและการบริหารจัดการอย่างเฉพาะเจาะจง ความเป็นผู้นำที่เด่นชัดของผู้บริหารสถานศึกษาเกิดจากการที่ผู้นำสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และค่านิยมขององค์กรได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังสามารถสร้างความร่วมมือและความผูกพันในทีมงานส่งผลให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นและพร้อมที่จะปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำดียังมีทักษะในการแก้ไขปัญหา และ จัดการความขัดแย้งภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรพร วงศ์ตาชี (2554, หน้า 62) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูอำเภอบางละมุง กลุ่ม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและ รายชื่ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณิชยาภรณ์ เล็กสิงห์โต (2554, หน้า 26) ที่ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ภูวิศา ชูธัญญะ (2556, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายอัครกรู๊ป สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิชาภัทร ประทุมทอง (2559, หน้า 67) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐวงศ์ อิมพัฒน์ (2566, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความเป็นผู้นำ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ด้านความรู้ความสามารถ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี แสดงให้เห็นถึงความรู้ เชิงลึกและทักษะที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาในบริบทของการศึกษาพิเศษได้อย่าง มีประสิทธิภาพและเหมาะสม ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถสูงจะสามารถวางแผนการดำเนินงาน ตัดสินใจแก้ไขปัญหา และพัฒนาสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้ความสามารถดังกล่าวครอบคลุมทั้งความรู้ด้านวิชาการ ความรู้ ด้านการบริหารจัดการ รวมถึงความรู้เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ เช่น ความรู้เรื่องลักษณะและความต้องการพิเศษของนักเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม และการพัฒนา องค์ความรู้และทักษะของบุคลากรในองค์กร ด้วยเหตุนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาของนักเรียนพิเศษได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ ทิพย์คงคา (2564, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษา ที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ความสามารถ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาภรณ์ ทศมาลี (2562, หน้า 93) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ความสามารถ รายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย สุทธิศาสตร์ (2554, บทคัดย่อ) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ความสามารถ โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ จักรวันนา (2567, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเฉพาะความพิการกลุ่ม 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรู้ความสามารถรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษนั้นปฏิบัติหน้าที่ภายใต้แนวนโยบายและภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการที่มีเป้าหมายเดียวกัน คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งผลให้ผู้บริหารต้องมีการปรับบทบาท ปรับวิธีคิด และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นเพศใด หรือมีประสบการณ์มากน้อยเพียงใด เพื่อให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาพิเศษ เช่น ภาวะผู้นำทางวิชาการ ความสามารถในการบริหารจัดการแบบมีจิตบริการ ความอดทน ความเสียสละ และความเข้าใจในความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี สگارันต์, บุญส่ง ทองเอียง, และพระครูวินัยธร วุฒิชัย ชยวิฑฒโฒ (2567, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในอำเภอฉวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมี การรับรู้โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพงศ์ พงศ์เชื้อทอง, และพงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์ (2565, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี พบว่า จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ระดับการศึกษาแม้เป็นพื้นฐานสำคัญของการปฏิบัติงานทางการศึกษา แต่ในบริบทของการบริหารงานในสถานศึกษาพิเศษ ความสำเร็จในการแสดงออก ซึ่ง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับระดับปริญญาเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการเรียนรู้ ผ่านประสบการณ์ การอบรมพัฒนา และวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้หน้าที่ดี ทำให้ไม่พบความแตกต่างของคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างผู้บริหารที่จบปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวุฒิ สุวรรณชาติ (2563, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า ระดับคุณลักษณะของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียานุช ศรีพรหม (2561, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 1 พบว่า การแสดงออกถึงภาวะผู้นำ ความสามารถ ในการวางแผนและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีไม่ได้แปรผันตามระดับวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ ทิพย์คงคา (2564, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งจำแนกตาม วุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ประสบการณ์การปฏิบัติงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยเฉพาะในด้านการจัดการปัญหา การตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ และการสื่อสารกับบุคลากรในองค์กรซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์โดยตรงในการฝึกฝนและเรียนรู้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญา บัวบาน (2565, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูกลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว ห้วยจันทร์ (2560, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในเขตอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุชบา คำนนท์ (2559, หน้า 66) ที่ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร
 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและ รายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน
 การศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา
 ให้ความเคารพ ศรัทธาในเกียรติของตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ ดังนั้น ผู้บริหารควรได้รับการปลูกฝัง
 แนวคิด เรื่อง จริยธรรมเชิงสัมพันธ์ เน้นการให้เกียรติ การยอมรับในความแตกต่าง และการปฏิบัติต่อกัน
 อย่างมีมนุษยธรรม รวมถึงการจัดเวทีเรียนรู้ร่วมกันในรูปแบบของเวิร์กช็อปจริยธรรม การสะท้อนตนเอง
 และการเรียนรู้จากกรณีศึกษาทางจริยธรรมในบริบทของโรงเรียน อันจะช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหารมี
 จิตสำนึกในคุณค่าของตนและผู้อื่นอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีสุขภาพ
 ร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ และผู้บริหารสถานศึกษาโอปอ้อมเอื้ออารีต่อผู้อื่นเสมอ ดังนั้น ผู้บริหาร
 ควรได้รับความสำคัญในฐานะองค์ประกอบพื้นฐานของประสิทธิภาพการทำงาน ผู้บริหารควรได้รับ
 การส่งเสริมให้มีการดูแลสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดกิจกรรมออกกำลังกายประจำปี การตรวจ
 สุขภาพ การจัดสมดุลชีวิตการทำงาน ส่วนในด้านจิตใจ ควรส่งเสริมการสร้างความเมตตา ซึ่งมุ่งเน้น
 การมีน้ำใจ เอื้ออาทร และเข้าใจผู้อื่นบนพื้นฐานของความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้
 ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและปลอดภัยในองค์กร

1.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามี
 ความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรได้รับการส่งเสริมทักษะการสื่อสารแบบเปิดเผยและ
 ตรงไปตรงมาโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ การชี้แจงเหตุผล และการยอมรับข้อผิดพลาด
 ของตนอย่างตรงไปตรงมา หน่วยงานต้นสังกัดสามารถพัฒนาการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้าน
 ความฉลาดทางอารมณ์และการสื่อสารเชิงสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาการแสดงออกของความจริงใจ
 ความไว้วางใจ และความเคารพซึ่งกันและกันในองค์กร

1.4 ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา
 ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในหน้าที่อย่างเสมอภาค ดังนั้น ผู้บริหารควรได้รับการส่งเสริม
 แนวคิด ภาวะผู้นำแบบเสริมสร้าง เน้นการสนับสนุนโอกาสในการเติบโตและความก้าวหน้าของ
 บุคลากรทุกคน อย่างเป็นธรรมชาติ การจัดสรรโอกาสในการอบรม พัฒนาวิชาชีพอย่างทั่วถึง

การมอบหมายงาน ที่เปิดโอกาสให้แสดงศักยภาพ และการให้การยอมรับอย่างเป็นทางการ เพื่อสร้างแรงจูงใจและ ลดความรู้สึกของการถูกเลือกปฏิบัติ

1.5 ด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความมั่นใจในการทำงานให้บรรลุตามสำเร็จ ดังนั้น ผู้บริหารควรได้รับการพัฒนาในด้านภาวะผู้นำสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งเน้นการใช้คำพูด แรงสนับสนุน และวิธีการชี้หน้าที่กระตุ้นให้บุคลากรเชื่อมั่นในตนเองและเป้าหมายขององค์กร โดยสามารถจัดอบรมด้านการสื่อสาร จูงใจ การใช้เทคนิคโค้ชชิ่ง การให้คำปรึกษา และการวางเป้าหมายร่วมกับทีมงาน เพื่อให้ผู้บริหารมีทักษะการปลุกพลังและยกระดับความมั่นใจให้บุคลากรกล้าคิด กล้าทำ และกล้ารับผิดชอบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการค้นคว้าอิสระในครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมหลายจังหวัดหรือหลายเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนภาพรวมของผู้บริหารการศึกษาพิเศษในระดับภูมิภาคมากยิ่งขึ้น และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายอย่างกว้างขวาง

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระหว่างผู้บริหารในโรงเรียนการศึกษาพิเศษกับผู้บริหารในโรงเรียนทั่วไป เพื่อค้นหาค่าประกอบที่เป็นลักษณะเฉพาะ หรือจุดเด่นที่เป็นจุดต่างในการบริหารจัดการในแต่ละบริบท ซึ่งอาจนำไปสู่การออกแบบหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารให้สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะทางได้อย่างเหมาะสม

2.3 ควรเพิ่มเติมแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อศึกษาปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร เช่น ค่านิยมส่วนบุคคล ความเชื่อ แรงจูงใจ หรือวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจเบื้องลึกของพฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริหารได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2.4 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารกับผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา เช่น ความพึงพอใจของครูและบุคลากร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หรือคุณภาพการบริหารจัดการภายในโรงเรียน เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมกับผลลัพธ์เชิงประสิทธิภาพ

2.5 ควรพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับบริบทของการศึกษาพิเศษ ซึ่งเน้นการประเมินทั้งด้านทัศนคติและพฤติกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารในระดับปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 ควรพิจารณาเพิ่มเติมปัจจัยด้านบริบทอื่นๆ เช่น สภาพแวดล้อมองค์กร โครงสร้างการบริหาร หรือนโยบายของต้นสังกัด เพื่อศึกษาว่าปัจจัยภายนอกเหล่านี้มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารหรือไม่ และอย่างไร

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). **การปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญณัช สม์ครกิจ. (2561). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาตามแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). **การวิเคราะห์สถิติ สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การศึกษาพิเศษ. (2560). **คู่มือการจัดการศึกษาเฉพาะความพิการในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ**. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- กิ่งแก้ว ห้วยจันทร์. (2560). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในเขตอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แก้วมณี โสพิน. (2563). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของข้าราชการครู ในเครือข่ายพันธัญญา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11**. (หน้า 1306-1317). มหาดใหญ่ : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- คำรณ กระแสร์. (2542). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จรรยา เคหา. (2554). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- จิตรา ดุษฎีเมธา. (2561). **การพัฒนาบุคลิกภาพและภาวะผู้นำในงานบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จินตนา บุญบงการ. (2561). **องค์ประกอบของภาวะผู้นำและความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0**. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 39(4), 300-305.

ชัยยนต์ เพาพาน. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทางภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์.

เอกสารประกอบการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครั้งที่ 13.

(หน้า 301-308). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชัยเสฏฐ พรหมศรี. (2550). ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชีวสาธน์ กิ่งแก้ว. (2561). **คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัด**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ชุตินา สุทธิวารี. (2560). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ**

ครูโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

จันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : เทพนมมิตร.**

_____. (2549). **เทคนิคการเขียนเค้าโครงวิจัยแนวทางสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ : ไทเนรมิตกิจ**
อินเทอร์เน็ต โปรเกรสซิฟ.

ฐากร พัทมาลี. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา**

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. ชลบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ชลบุรี เขต 1.

ณัฐยาภรณ์ เล็กสิงห์โต. (2554). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้**

ของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านหนองบอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฐวงศ์ อิมพัฒน์. (2566). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน**

การศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, 11(43), 194.

ณัฐวุฒิ สุวรรณชาติ. (2563). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น**

ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ณิชภัทร ประทุมทอง. (2559). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตาม**

ความคิดเห็นของข้าราชการครูอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ทัศนีย์ ทิพย์คงคา. (2564). **คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. นคร ตันเจริญ. (2564). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ในองค์กรศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธวัชชัย กิตติวัฒนการ. (2561). **วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพขององค์กรการศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย. (2560). **การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). **ภาวะผู้นำกับความสำเร็จในการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- น้องนุช จรรยาเอก. (2559). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นันทศักดิ์ สุขโข. (2560). **คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2557). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- บวร เทศารินทร์. (2560). **ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21.** สืบค้น มกราคม 5, 2568, จาก <http://www.teacherleader.ac.th/article/2560/bowon>.
- บัณฑิต คุณาวุฒิกกร. (2561). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุษบา คำนนท์. (2559). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประคอง กรรณสุด. (2542). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3).** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปราณี ปัทมานนท์. (2562). **ภาวะผู้นำกับประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรารณา เจนการ. (2555). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, 4(2), 105.**
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2558). **คุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลสำหรับสังคมไทย.**
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญานุช ศรีพรหม. (2561). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.**
- ปัญญา บัวบาน. (2565). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู
กลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- ปาริชาติ ศิลาแลง. (2557). **ภาวะผู้นำและการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยพงษ์ สุขเมตติกุล. (2554). **คุณลักษณะและภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพ
การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.**
- ผ่องพรรณ พลราช. (2560). **การพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักการบริหารยุคใหม่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.**
- พงษ์อิศรา ประหยัดทรัพย์. (2557). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาใน
ศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เพียว ยินดีสุข. (2558). **การบริหารสถานศึกษายุคใหม่: ทักษะและความรู้เพื่อการพัฒนาองค์กร.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). **ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.
(หน้า 1-9).** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. (2546). **ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 120
ตอนที่ 102 ก. (หน้า 1-12).** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- พัชรพร วงศ์ต่าชี. (2565). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อขวัญ
และกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**

- พิชราภรณ์ จิวชาน. (2554). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู**
อำเภอบางละมุง กลุ่ม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2551). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 4).** กรุงเทพฯ : เฮาสออฟ
เคอร์มีสท.
- พิมพ์ชนก พงษ์ทอง. (2561). **คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา.** นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พูลศรี จันทร์ผ่อง. (2561). **ภาวะผู้นำและการบริหารสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิชาการ
แห่งชาติ.
- แพรวดาว สอนงพันธ์. (2567). **การพัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาตามกรอบสมรรถนะ.** กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์วิชาการแห่งชาติ.
- ไพโรจน์ จักรวันนา. (2567). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเฉพาะความพิการกลุ่ม 6 สังกัดสำนัก**
บริหารงานการศึกษาพิเศษ. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 7(4), 328.
- ภัทรภา วงศ์พันธ์. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหาร**
สถานศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมกับประสิทธิผลการทำงานของครูผู้สอน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภาวดี อนันต์นาวี. (2557). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21.**
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 5(2), 266-269.
- ภูวิศา ชูธัญญะ. (2556). **คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายกรู๊ป**
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มีสภัส สาเมื้อ. (2558). **การพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา**
คุณภาพผู้เรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). **การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารเพื่อการคัดเลือกและพัฒนาภาวะ**
ผู้นำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2556). **ภาวะผู้นำทางการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมยุคใหม่.** กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580).** กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- ลัดดาวัล พันตะคุ. (2557). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลานนา รักงาม. (2563). **ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วรัญญา หามา. (2562). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วราภรณ์ ธรรมสโรช. (2564). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความร่วมมือของครูในสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วันชัย สุตรีศาสตร์. (2554). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 5(1), 95-108.
- วาสนา เต่าพาลี. (2557). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2545). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำทางวิชาการ**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- ศรัญญา โนนคู่เขตโขง. (2563). **สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.
- ศศิรดา แพงไทย. (2559). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศิริพร กิจการ. (2560). **การบริหารและภาวะผู้นำในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาผู้บริหาร. _____ . (2561). **บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2543). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจและความศรัทธาในการทำงาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริลักษณ์ ทับทิม. (2560). **จิตวิทยาการพัฒนาบุคลิกภาพ**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- สนั่น ประจงจิตร์. (2556). **ภาวะผู้นำและแรงจูงใจของผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- สมบัติ ชินศรี. (2557ก). **ภาวะผู้นำทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2557ข). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **รายงานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553ก). **คุณลักษณะผู้บริหารเชิงพฤติกรรมเพื่อความ เป็นผู้บริหารภาคราชการพลเรือนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2553ข). **สมรรถนะหลัก สมรรถนะทางการบริหาร และสมรรถนะเฉพาะตามสายงาน**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2547). **แนวทางการบริหารสถานศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2540). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่**. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- _____. (2546). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- _____. (2548). **ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548**. กรุงเทพฯ : คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2566). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2566**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สิรพงศ์ พงศ์เชื้อทอง, และพงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์. (2565). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี. วารสารนวัตกรรมจัดการศึกษาและการวิจัย, 5(1), 13.**
- สิริรัตน์ อภิบาลศรี. (2560). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.**
- สุนีย์ บุญทิม, และอมรชัย ตันติเมธ. (2542). **การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในช่วงปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2539-2550) ตามความคาดหวังของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- สุพัตรา สุภาพ. (2561). **การพัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.**

- สุพี โสโมโสภา. (2560). **คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเพชรบุรี.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สุภาพร ยมสาร. (2558). **รายงานวิจัย เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการจัดการศึกษา.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุภาวดี พรหมทะเล. (2561). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตาม
ทักษะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุภาวดี สกาวรัตน์, บุญส่ง ทองเอียง, และพระครูวินัยธร วุฒิชัย ชยวิฑฒโฒ. (2567). **คุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในอำเภอฉวาง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. วารสารวิชาการ
การจัดการภาครัฐและเอกชน, 6(2), 314-329.**
- สุรรัตน์ โปธิ์เลีย. (2560). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทักษะของครู
กลุ่มสหวิทยาเขตชลบุรี 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี-ระยอง.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวรีย์ ศิริโกศาภิรมย์. (2546). **การวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3).** ลพบุรี : สถาบันราชภัฏ
เทพสตรี.
- อรรวรรณ วิจิตร. (2562). **ความรู้ความสามารถของผู้บริหารกับการพัฒนาองค์กร.** กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อริศรา ชูช่วย, และบุญผดุง สุทธิพงศ์. (2568). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตาม
ทักษะของครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนที่ปังกวิทยาพัฒนาในพระราชูปถัมภ์ฯ. วารสารนวัตกรรม
การบริหารและการจัดการศึกษา, 3(1), 63-77.**
- อัจฉรา คำพูล. (2560). **ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อัจฉรา เชาว์ตระกูล. (2562). **ภาวะผู้นำและความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
ในยุคการเปลี่ยนแปลง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- อุษา แซ่เตียว. (2559). **บทบาทและทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- Barnard, C. (2009). **The functions of the executive.** New York : Harvard University
Press.
- Bass, B.M. (1990). **Bass & Stogdill's handbook of leadership: Theory, research, and
managerial applications (3rd ed.).** New York : Free Press.

- Bass, B.M. (1998). **Transformational leadership: Industrial, military, and educational impact**. Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associates.
- Blase, J., & Blase, J.R. (1994). **Empowering teachers: What successful principals do**. Thousand Oaks, California : Corwin Press.
- Burdy, W. (1992). **Leadership in schools: A study of decision making**. New York : McGraw-Hill.
- Chung, K.H., & Megginson, L.C. (1981). **Organizational behavior: Developing managerial skills**. New York : Harper & Row.
- Conger, J.A. (1989). **The charismatic leader: Behind the mystique of exceptional leadership**. San Francisco : Jossey-Bass.
- _____. (1999). Charismatic and transformational leadership in organizations: An insider's perspective. **Leadership Quarterly**, 10(2), 145–179.
- Drake, T.L., & Roe, W.H. (1986). **The principalship**. New York : Macmillan.
- Dubrin, A.J. (2013). **Leadership: Research findings, practice, and skills** (7th ed.). Boston : Houghton Mifflin.
- Eckant, E.E. (2008). **Selection craters practice and procedures of elementary and secondary school principals**. Chicago : Loyola University.
- Fiedler, F.E. (1987). **Leadership and organizational effectiveness**. New York : Wiley.
- Gardner, J.W. (1989). **On leadership**. New York : Free Press.
- Goleman, D. (1998). **Working with emotional intelligence**. New York : Bantam.
- _____. (2000). Leadership that gets results. **Harvard Business Review**, 78(2), 78–90.
- Gorton, R.A. (1983). **School administration and supervision: Leadership challenges and opportunities**. Iowa : Wm. C. Brown.
- Haiman, W., & Connor, J. (1985). **Supervisory management** (7th ed.). Cincinnati, OH : South-Western.
- Hall, G.E. (1972). **The principalship: Foundations and functions**. Columbus, OH : Charles E. Merrill.
- Hodgetts, R.M. (1999). **Modern human relations at work** (8th ed.). Fort Worth, TX : Dryden Press.

- Hoy, W.K., & Miskel, C.G. (2001). **Educational administration: Theory, research, and practice** (6th ed.). New York : McGraw-Hill.
- Katz, R.L. (1983). **Skills of an effective administrator**. Boston : Harvard Business Review Press.
- Kouzes, J.M., & Posner, B.Z. (2007). **The leadership challenge** (4th ed.). San Francisco : Jossey-Bass.
- Leithwood, K.A. (1994). Leadership for school restructuring. **Educational Administration Quarterly**, 30(4), 498-518.
- Lunenburg, F.C., & Ornstein, A.C. (2014). **Educational administration: Concepts and practices** (6th ed.). Belmont : Wadsworth.
- Lussier, R.N., & Achua, C.F. (2001). **Leadership: Theory, application, & skill development** (3rd ed.). Ohio : South-Western College.
- MaCarty, S.L.B. (1998). A woman lead us leadership for reform in vocation education (Woman administrators). **Dissertation Abstracts International**, 5(7), 2214-A.
- Magunson, W.C. (2006). Characteristics of successful school business manager. **Dissertation Abstracts International**, 32(1), 133 - A
- Nadler, D.A., & Tushman, M.L. (1997). **Competing by design: The power of organizational architecture**. New York : Oxford University Press.
- Neubert, M.J. (1998). The value of feedback and goal setting over goal setting alone and potential moderator of this effect. **A meta-analysis. Human Performance**, 11(4), 96.
- Newman, W.H. (1963). **Administrative action: A managerial approach**. New Jersey : Prentice-Hall.
- Northouse, P.G. (2016). **Leadership: Theory and practice** (7th ed.). Thousand Oaks, CA : Sage.
- Owens, R.G. (2001). **Organizational behavior in education: Instructional leadership and school reform** (7th ed.). Boston : Allyn & Bacon.
- Pellegrino, J.W., & Varnhagan, C. (2010). **Attributes of effective school leaders**. Alberta : University of Alberta, Faculty of Education.
- Sergiovanni, T.J. (1992). **Moral leadership: Getting to the heart of school improvement**. San Francisco : Jossey-Bass.

- Sheldrake, P. (1996). **Management theory**. London : International Thomson Business Press.
- Smith, W.F. (1974). **Educational administration: A modern introduction**. Boston : Allyn & Bacon.
- Stephen, R.P., & Mary, C.C. (2011). **Management** (11th ed.). New Jersey : Prentice-Hall.
- Stogdill, R.M. (1948). Personal factors associated with leadership: A survey of the literature. **The Journal of Psychology**, 25(1), 35-71.
- _____. (1974). **Handbook of leadership: A survey of theory and research**. New York : Free Press.
- Yukl, G.A. (1998). **Leadership in organizations** (4th ed.). Upper Saddle River, NJ : Prentice Hall.
- _____. (2013). **Leadership in organizations** (8th ed.). Boston : Pearson Education.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

2. ผู้วิจัยต้องการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ขอความกรุณาท่านโปรดช่วยตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง โดยผู้บริหารสถานศึกษาตอบแบบสอบถามจากการปฏิบัติตนของท่าน และครูตอบแบบสอบถามจากความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะข้อมูลที่เป็นจริงของท่านจะมีคุณอย่างยิ่งต่องานวิจัยและจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อท่านและการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด เพราะผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์และนำเสนอผลในภาพรวมเท่านั้น

3. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ประกอบด้วยเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ใน 5 ด้าน

4. ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งกรุณาให้ความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยใส่ซองที่ผู้วิจัยได้ติดแสตมป์ไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางนันทพร ชุ่มทวี

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ
 - ชาย
 - หญิง
2. ระดับการศึกษา
 - ปริญญาตรี
 - สูงกว่าปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
 - น้อยกว่า 5 ปี
 - 5 - 10 ปี
 - มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องของระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งกำหนดการให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี	ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์				
		5	4	3	2	1
ด้านคุณธรรม จริยธรรม						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นผู้นำและกล้าหาญในเชิงคุณธรรม จริยธรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ					

ข้อ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี	ระดับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				
		5	4	3	2	1
ด้านคุณธรรม จริยธรรม (ต่อ)						
3	ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความเคารพ ศรัทธาในเกียรติของตนเองและ ผู้อื่นอยู่เสมอ					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงตรง					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้อื่นอยู่เสมอ					
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีจรรยาบรรณวิชาชีพในการปฏิบัติงานชัดเจน					
7	ผู้บริหารสถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานอย่าง เหมาะสม					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม คุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง					
ด้านบุคลิกภาพ						
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีการแต่งกายสุภาพเหมาะสมตามโอกาสต่างๆ					
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีกริยาท่าทางที่ดีเหมาะสม					
11	ผู้บริหารสถานศึกษามีอารมณ์มั่นคง มีเหตุผล สุภาพ ร่าเริง แจ่มใส					
12	ผู้บริหารสถานศึกษามีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์					
13	ผู้บริหารสถานศึกษาโอ้อ้อมเอื้ออารีต่อผู้อื่นเสมอ					
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำงานมาก					
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยแสดงออกอย่าง เหมาะสม					
16	ผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะนิสัยเป็นคนมองโลกในแง่ดี					
ด้านมนุษยสัมพันธ์						
17	ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับ บุคคลอื่นได้ดี					
18	ผู้บริหารสถานศึกษามีบุคลิกภาพเป็นกันเองต่อผู้ร่วมงาน					
19	ผู้บริหารสถานศึกษามีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน					
20	ผู้บริหารสถานศึกษามีความยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ					

ข้อ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี	ระดับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				
		5	4	3	2	1
ด้านมนุษยสัมพันธ์ (ต่อ)						
21	ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ร่วมงานอย่าง ใจเย็น					
22	ผู้บริหารสถานศึกษามีความใส่ใจในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้ร่วมงาน					
23	ผู้บริหารสถานศึกษามีการทักทายพูดคุย พบปะผู้ใต้บังคับบัญชาใน สถานศึกษาสม่ำเสมอ					
24	ผู้บริหารสถานศึกษาหย่อมขมเขย ยินดี ให้เกียรติใช้ถ้อยคำที่สุภาพ กับเพื่อนร่วมงานในสถานศึกษา					
ด้านความเป็นผู้นำ						
25	ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารงาน					
26	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองในระดับดี					
27	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ					
28	ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำติชมผู้ร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม					
29	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างทีมงานที่ดี					
30	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหาร สถานศึกษาเสมอ					
31	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีความก้าวหน้าในหน้าที่ อย่างเสมอภาค					
32	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการติดตามงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์					
ด้านความเป็นผู้นำ						
33	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของงานอย่างชัดเจน					
34	ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาใช้เหตุผลเพื่อประกอบการตัดสินใจอยู่ เสมอ					

ข้อ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี	ระดับคุณลักษณะ อันพึงประสงค์				
		5	4	3	2	1
ด้านความเป็นผู้นำ (ต่อ)						
35	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันเสมอ					
36	ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน					
37	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ของตนอย่าง ชัดเจน					
38	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรบุคลากรได้เหมาะสมกับงานและโอกาส ต่างๆ					
39	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ ได้อย่างเหมาะสม					
40	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นประชาธิปไตยในการรับฟังความ คิดเห็นของผู้ร่วมงานอย่างจริงจัง					
41	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารทรัพยากรในการจัดการเรียนการ สอนได้เหมาะสม					
42	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความมั่นใจในการ ทำงานให้บรรลุตามสำเร็จ					

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. อาจารย์ ดร.ภัสสกร เลาสวัสดิ์กุล คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2. อาจารย์ ดร.สรรัชต์ ชูชีพ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
3. ดร.ประเวศ ทังจันทร์แดง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33 จังหวัดลพบุรี
4. ดร.พรณวดี ปามุทา ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนเมืองใหม่ (ชลอราษฎร์รังสฤษดิ์)
5. ดร.วสัน ปุ่นผล ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนบ้านเบิกวิทยาคม

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ
เครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.....

ที่ ๒๐๕/๒๕๖๔..... วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔.....

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....

เรียน อาจารย์ ดร.ภัสสร เลาสวัสดิกุล

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการค้นคว้าอิสระ
 ๒. แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางนันทพร ชุ่มทวี รหัสนักศึกษา ๖๖๒๑๗๐๑๐๓๐๔ นักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ในจังหวัดลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.ฉันทนันท์ ทองบุญตา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวาดล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้าง
เครื่องมือเพื่อใช้ในการค้นคว้าอิสระซึ่งนักศึกษาได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
คุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์
จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าว ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้
และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.ภัสสร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.....

ที่ ๒๐๔/๒๕๖๘..... วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๘.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....

เรียน อาจารย์ ดร.สรรัชต์ ชูชีพ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. คำโครงการค้นคว้าอิสระ
 ๒. แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ
 ๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วยนางนันทพร ชุ่มทวี รหัสนักศึกษา ๖๖๒๑๗๐๑๐๓๐๙ นักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ในจังหวัดลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.ธัญนันท์ ทองบุญตา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้าง
เครื่องมือเพื่อใช้ในการค้นคว้าอิสระซึ่งนักศึกษาได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
คุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

ในการนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์
จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังกล่าว ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้
และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(อาจารย์ ดร.กัษยกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ อว. ๐๖๒๘.๐๒/๒๘๒

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ดร.ประเวศ ทังจันทร์แดง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการค้นคว้าอิสระ
๒. แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ
๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วย นางนันทพร ชุ่มทวี รหัสนักศึกษา ๖๖๒๑๗๐๑๐๓๐๙ นักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี โดยมี
อาจารย์ ดร.ธัญนันท์ ทองบุญตา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวศล จุลสุคนธ์
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการค้นคว้าอิสระซึ่งนักศึกษา
ได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

ในการนี้คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาดังกล่าว
หวังอย่างยิ่งในความกรุณา และได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและ
ประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.กียรติกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

โทรสาร ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

E-mail : saraban_edu@lawasri.tru.ac.th

ที่ อว. ๐๖๒๘.๐๒/๒๘๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ดร.พรณวดี ปามหา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการค้นคว้าอิสระ
๒. แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ
๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วย นางนันทพร ชุ่มทวี รหัสนักศึกษา ๖๖๒๑๗๐๑๐๓๐๙ นักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ
เรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี โดยมี
อาจารย์ ดร.ธันยพันธ์ ทองบุญตา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวคณ จุลสุคนธ์
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการค้นคว้าอิสระซึ่งนักศึกษา
ได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

ในการนี้คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาดังกล่าว
หวังอย่างยิ่งในความกรุณา และได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและ
ประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.กัษยกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร. ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

โทรสาร ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

E-mail : saraban_edu@lawasri.tru.ac.th

ที่ อว. ๐๖๒๘.๐๖/๒๘๐

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ดร.वलัน ปุ่นผล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการค้นคว้าอิสระ
๒. แบบสอบถามการค้นคว้าอิสระ
๓. แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือ

ด้วย นางนันทพร ชุ่มทวี รหัสนักศึกษา ๖๖๒๑๗๐๑๐๓๐๔ นักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ
เรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี โดยมี
อาจารย์ ดร.ธัญนันท์ ทองบุญตา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวศล จุลสุคนธ์
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการค้นคว้าอิสระซึ่งนักศึกษา
ได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

ในการนี้คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาดังกล่าว
หวังอย่างยิ่งในความกรุณา และได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและ
ประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.ภัสยกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

โทรสาร ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

E-mail : saraban_edu@lawasri.tru.ac.th

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้ (try out)
เครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ อว. ๐๖๒๘.๐๒/๓๕๓

วันที่ออก	๒๖๙
วันที่	9 มิ.ย. 2568 เวลา 18:30
ลงชื่อ	อ.พิศ

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้วยนางนันทพร ชุ่มทวี รหัสนักศึกษา ๖๖๒๑๗๐๑๐๓๐๘ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.ธนิษันท์ ทองบุญตา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวตล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นางนันทพร ชุ่มทวี ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาหวังอย่างยิ่งในความกรุณาและได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี ทั้งนี้นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. กิทยกร เลาสวัสดิกุล)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

โทรสาร ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban_edu@lawasri.tru.ac.th

กรป
2.
10/2.0/68

☒ ทราบ	☐ รองผู้อำนวยการ
☒ สอบ	☐ กลุ่มสำนักผู้อำนวยการ
	☒ กลุ่มงานวิชาการ
	☐ กลุ่มงานทั่วไป
	☐ กลุ่มงานบุคคล
	☐ กลุ่มงานงบประมาณ
	☐ กลุ่มงานแผนและประกันฯ

(นางอำไพพิศ บุณนาค)
ผ.ศ.ค.จ.ย.

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

โรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศจังหวัดลพบุรี	
เลขที่.....
วันที่.....	16 มิถุนายน 2568
เวลา.....	9.00 น.

ที่ อว. ๐๖๒๘.๐๒/๔๕๑

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๗ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศ จังหวัดลพบุรี

ด้วยนางนันทพร ชุ่มทวี รหัสนักศึกษา ๖๖๒๑๗๐๑๐๓๐๘ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี โดยมี อาจารย์ ดร.ธัญนันท์ ทองบุญตา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการเก็บข้อมูล ซึ่งสถานศึกษาของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นางนันทพร ชุ่มทวี ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาของท่าน หวังอย่างยิ่งในความกรุณา และอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อและประสานขอความอนุเคราะห์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

- เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน
ม.ราชภัฏเทพสตรี ขออนุญาตเก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัยในการค้นคว้าอิสระ
- เพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวกัญชিকা ทองนวด
๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘

(อาจารย์ ดร.รัศยกร เลาสวัสดิกุล)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

-มอบบุคคลดำเนินการ

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒
โทรสาร ๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban_edu@lawasri.tru.ac.th

(นางสุวรรณทนา ชื่นอยู่)
๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระ : เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี

ผู้วิจัย : นางนันทพร ชุ่มทวี นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี รหัสนักศึกษา 66217010309

ชื่อผู้ควบคุมค้นคว้าอิสระ 1. อาจารย์ ดร.ธันยรัตน์ ทองบุญตา อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
2. ผศ.ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม โดยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 ท่าน ครูและบุคลากร
ทางการศึกษา จำนวน 46 ท่าน *ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2568*

สแกน QR Code แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ท่านสามารถสแกน QR Code หรือเข้าตอบแบบสอบถามได้ที่ลิงค์

<https://forms.gle/DSSCzXqEq41LqZLy6>

และหากมีข้อสงสัยเพิ่มเติม สามารถติดต่อผู้วิจัยได้ เบอร์โทรศัพท์ 064-3969545

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อ-สกุล	นางนันทพร ชุ่มทวี
วัน/เดือน/ปี เกิด	วันที่ 2 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2528
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 225 หมู่บ้านวันเฉลิม ตำบลเขาสามยอต อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนลพบุรีปัญญานุกูล จังหวัดลพบุรี สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เลขที่ 110 หมู่ 1 ตำบลป่าตาล อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15000
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู ค.ศ.1
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2561 ครูโรงเรียนลพบุรีปัญญานุกูล จังหวัดลพบุรี อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2551 ระบบสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์ (บธ.บ.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตตาก
	พ.ศ. 2554 ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
	พ.ศ. 2559 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
	พ.ศ. 2567 ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาล่ามภาษามือ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
	พ.ศ. 2568 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี